

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XVIII.

TEOLLISUUS-TILASTOA.

6.

VUODELTA 1889.

Jälkimmäinen osa.

Tehtaita ja Käsityölaitoksia.

HELSINKI,
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINOSSA,
1891.

Useita vuosia kestäneessä taloudellisessa ahdinko-tilassa alkoi, kuten tunnettu, vuoden 1887 kuluessa näkyä huomattavia merkkiä parannukseen, joka suoranaisesti vaikutti meidänkin maamme teollisuus-oloihin. Siitä lähtien on teollisuustuotanto jotensakin yleisesti lisääntynyt ja on lisääntyminen erittäinkin huomattava sinä vuotena, jota tämä tilastollinen kertomus koskee. Tämä osa teollisuustilastoa vuodelta 1889 käsittää nimittäin kaikkiansa 5,384 työpaikkaa 44,729 työmiehellä ja 133,902,033 mk:n brutto tuotanto-arvolla, 5,141 työpaikkaa 38,330 työmiehellä ja 108,130,126 mk:n tuotanto-arvolla vastaan edellisenä vuonna. Ensiksi mainittu tuotanto-arvo on kuitenkin, jotta vertailu tulee täysin oikeaksi, vähennettävä 1,346,948 mk:lla, joka vastaa sen puumassan ja selluloosan yhteenlaskettua arvoa, joka on suorastaan käytetty asianomaisten puuhiomien ja selluloosatehtaitten välittömässä yhteydessä olevissa paperitehtaissa, ja jota arvoa aikaisemmissa kertomuksissa ei ensinkään ole huomioon otettu, mutta nyt sen sijaan, usealta taholta tehtyjen esitysten johdosta, on laskettu puuhiomien ja selluloosatehtaitten tuotantoon sekä merkitty paperitehtaissa kulutettuna raaka-aineena. Tämän vähennyksen tehtyä tulee tuotanto-arvon lisäys v. 1889, edelliseen vuoteen nähden, 24,424,959 mk:ksi eli noin 23 %, 7 1/2 % vastaan sitä edellisenä vuonna. Työssä käytetyn työväen lukumäärä on lisääntynyt 6,399 eli noin 17 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Saadakseen selville tämän lisäyksen oikean merkityksen, on kuitenkin välttämätöntä lähemmin tutkia millä teollisuus-tuotannon aloilla lisäys etupäässä on tapahtunut. Silloin havaitsemme, että pääasiallinen lisäys on sahalaitosten tuotanto-arvossa, joka 27,142,789 mk:sta v. 1888 nousi v. 1889 37,035,465 mkaan. Lisäys on siis 9,893,076 mk eli yli 40 % ylempänä mainitusta teollisuuden tuotanto-arvon koko lisääntymisestä. Tuotantomäärä on 262,299 Str:t 243,885 Str:ttia vastaan v. 1888, sekä työmiesten lukumäärä 10,149, 8,024 vastaan edellisenä vuonna. Suuri lisäys tuotanto-arvossa tulee siis sekä enentyneestä tuotannosta että myöskin, suuremmassa määrässä, ylennetyistä hinnoista.

Elanto- ja nautintoaine-teollisuus on se pääryhmä, jossa tuotannon lisääntyminen askenmainittua lähinnä on havaittavana. Tässä lienee etusijassa huomioonotettava meijerit, joiden ilmoitettu tuotanto-arvo v. 1889 nousi 4,183,238 mkaan 2,914,301 mk: vastaan v. 1888. Meijerit ovat kuitenkin niin paljon läheisemmässä yhteydessä maanviljelyksen kun teollisuuden kanssa, että ne teollisuuden tuotantoa tarkastettaessa oikeimmiten lienevät jätettävät laskuista pois. Muista teollisuuden haaroista tässä ryhmässä mainittakoon seuraavat numerot: sokeriteh-

taitten tuotannon arvo 5,900,000 mk (3,784,645 mk vastaan), olut- sekä portteri-panimoiden 5,915,515 mk (5,345,419), viinapolttimojen ja väkiviinatehtaitten 3,182,179 mk (2,040,580), tupakkatehtaitten 5,145,177 mk (4,424,585), sikuritehtaitten 444,700 mk (264,400), viinitehtaitten 298,668 (160,400), eli nyt mainittujen teollisuudenhaarain tuotannonarvo yhteensä 20,886,239 mk, 16,020,029 mk vastaan v. 1888, siis lisäystä 4,886,210 mk eli noin 20 % teollisuuden tuotanto-arvon koko lisääntymisestä, josta siis saha- ja nautintoaine-teollisuudelle tulee yhteensä noin 60 %.

Vuoden melkoisen teollisuuden tuotanto-arvon lisäyksen voidaan siis näistä syistä lyhykäisesti sanoa tulevan suurimmaksi osaksi maan metsävarojen lisäystä käyttämisestä sekä puutavarain hintojen kohonemisesta sekä sen ohella lisääntyneestä nautinto-aineiden valmistuksesta. Tällä ei ole kuitenkaan sanottu ettei muissakin teollisuudenhaaroissa tuotanto olisi lisääntynyt; päinvastoin havaitaan lisääntymistä melkein kaikilla aloilla, paria poikkeusta lukuunottamatta. Suurempaa huomiota ansaitsevana mainittakoon seuraavat numerot. Kiviteollisuus: kivenmurroksen, kivenhakkimojen ja -hiomojen tuotanto-arvo nousi v. 1889 501,148 mk, 343,670 mk vastaan v. 1888. Lasitehtaat edustavat 2,034,636 mk, 1,458,235 mk vastaan v. 1888; tämä lisäännys tulee etupäässä kahden uuden lasitehtaan perustamisesta, joista kuitenkin toinen lienee alkanut toimensa jo v. 1887, vaikka tietoja nyt vasta on saatu. Saippuaa, hajuvesiä y. m. kemiallisia preparaatteja valmistavien tehtaitten tuotanto-arvo on noussut 482,275 mkasta v. 1888 674,592 mkaan. Satula-maakarien tuotanto-arvo on noussut 399,750 m:kasta 675,781 m:kaan; lisäys tulee pääasiallisesti uudesta Ouluun perustetusta hihna- ja silatehtaasta. Myöskin kutomateollisuuden kaikissa eri haaroissa on lisääntymistä havaittu; villakehruus- sekä verka- ja shoddytehtaissa 2,145,738 mk (1,906,860 mk v. 1888), puuvillateollisuus-laitoksissa 12,653,010 (11,994,205) mk, pellavateollisuus-laitoksessa 2,750,000 (2,400,000) mk, sekä trikoo- ja sukkatehtaissa 481,420 (310,665) mk. Puuhiomoiden tuotannon arvo nousee 3,508,373 mk ja selluloosatehtaitten 1,129,546 mk; tästä on kuitenkin, ylempänä mainituista syistä, edellisiin vuosiin verratessa vähennettävä 736,743 ja 610,205 mk paperitehtaissa suorastaan käytetyistä raaka-aineista, joten jääpi 2,771,630 mk ja 519,341 mk, 2,003,764 ja 277,160 mk vastaan v. 1888. Kirjansitomalaitosten tuotannon arvo on aivan äkisti noussut 248,840 mkasta 512,887 m:kaan; tämä lisääntyminen riippuu hyvin suurella määrällä uusien virsikirjojen käytäntöön tulemisesta, joiden sitominen on tuottanut lisätyötä monelle kirjansitojalle. Höyrynikkaritehtaitten tuotannon arvo on noussut 656,205 m:kasta 1,116,246 m:kaan.

Teollisuuslaitoksista, joiden tuotannossa on havaittu vähennystä, ansaitsevat tulla mainituiksi tulitikkutehtaat, joiden tuotannon arvo on alentunut 547,115 m:kasta v. 1888 501,126 mkaan. Paperitehtaitten tuotannon arvo ilmoitettiin v. 1889 6,998,396 m:kaksi, 7,382,555 m:kaa vastaan v. 1888; ainakin osaksi lienee tämä vähennys ainoastaan näennäinen ja riippunee ylempänä mainitusta hiukan muuttuneesta puuhiomojen ja selluloosatehtaitten tuotannon asettamisesta. Myöskin eräällä toisella alalla, muurarien ja rakennus-urakoitsijain, on vähennys, 1,272,250 m:kasta 925,101 m:kaan, joka varmaankin on kokonaan näennäinen, riippuva mahdollisuudesta tällä alalla saada täydellisiä tietoja. Niinpä mainittakoon että tiedot rakennustoimesta Helsingissä ovat suurella määrällä vaillinaisia, varsinkin mitä tulee tuotannon arvoon, jota tässä teollisuudenhaarassa tosin on jotensakin vaikea ilmoittaa; niinpä on mainitussa kaupungissa ilmoitettu tuotannon arvo ai-

noastaan 276,450 mksi, vaikka maksettujen työpalkkojen määrä ilmoitetaan 545,304 mksi.

Jos tarkastetaan oloja erikseen kaupungeissa ja maaseuduilla, nähdään että lisääntyminen teollisuus-toiminnassa maaseuduilla näyttää olevan hiukan, tosin ai-noastaan hyvin vähäisen, suurempi kun kaupungeissa. Ehdottomasti suurin on li-sääntyminen Uudenmaan läänissä (noin 7 miljoonaa), verrattain suurin Mikkelin läänissä (yli 40%). Kaupungeista on edelleenkin Helsinki ensimmäinen, Tampere toinen ja Turku kolmas järjestyksessä.

Helsingissä Joulukuussa 1890.

Lennart Gripenberg.

**Vuoriviljelys, Tehdas- ja Käsityö-teollisuus luokittain järjestettyinä
erityisesti Suomen oloihin katsoen.**

		Ensimmäinen Osasto.
		Ensimmäinen ryhmä.
		<i>Kaivoslouhinta ja malminsaalis.</i>
Luokka	1	1. Rauta-, kupari-, hopea-, lyijy-, tina-, nikkeli- ja sinkkimalmi- kaivoksia.
Luokka	2	2. Rikkikiisu-, grafiti-(lyijykivi)kaivoksia ja louhoksia.
Luokka	3	1. Järvimalmin saantipaikkoja. 2. Suomalmin saantipaikkoja.
Luokka	3	1. Huuhtamoita. 2. Annollislaitoksia.
		Toinen ryhmä.
		<i>Sulattoja ja metallin jalostuttamislaitoksia.</i>
Luokka	4	1. Maasuuneja. 2. Melloituslaitoksia. 3. Terästehtaita. 4. Kankirautatehtaita. 5. Rauta- ja teräslevytehtaita. 6. Rautavalimoita. 7. Hopea-, kupari-, tina-, lyijy- ja sinkkitehtaita. 8. Jura- ja hienotaetehtaita. 9. Kuparisepän verstaita. 10. Naula-, rautalanka- ja pulttitehtaita. 11. Sahanterätehtaita. 12. Hauli- ja luotitehtaita. 13. Kirjasinvalimoita. 14. Rahapajoja.
Luokka	5	1. Tehtaita kulta-, hopea- ja tinatavarain valmistamista varten. 2. Vaskivalimoita. 3. Kultaus-, hopeoitus-, tinaus- ja galvanoimistehtaita. 4. Läksi- ja peltisepän verstaita. 5. Viilatehtaita.

		6. Tehtaita karstojen ja muiden teräslankatavarain valmistamista varten.
		Kolmas ryhmä.
		<i>Koneteollisuus.</i>
Luokka	6	1. Konepajoja.
		2. Laivaveistämöitä, varveja ja laivateloja.
Luokka	7	1. Tehtaita kellojen ja tieteellisten koneitten valmistam. varten.
		2. " soittokoneitten valmistamista varten.
		3. " sähkökoneitten " "
		4. " haavanparannuskalujen " "
		5. " ompelukoneitten " "
		6. " ampuma-aseitten " "
		Toinen Osasto.
		Neljäs ryhmä.
		<i>Kiviteollisuus.</i>
Luokka	8	1. Kivilouhoksia ja kivenhakkuuverstaita.
		2. Kivihioimoita ja kiilloituslaitoksia.
		3. Kivimyllyjä ja kivensurvontalaitoksia.
Luokka	9	1. Kalkkiuuneja.
		2. Sementtitehtaita.
		3. Tiilitehtaita.
		4. Savenvalajan verstaita.
		5. Kaakeli-, fajanssi- ja posliinitehtaita.
		6. Savipiippu- ja torvitehtaita.
		7. Kipsivalajan verstaita.
Luokka	10	1. Lasitehtaita ja lasihiomoita.
		2. Peilitehtaita.
		Viides ryhmä.
		<i>Kemiallinen teollisuus.</i>
Luokka	11	1. Tuotteita, jotka perustuvat elimettömiin aineksiin, esim. elimettömiä happoja ja suoloja.
		2. Kimröökki ja väritehtaita.
		3. Värjäys- ja valkaisulaitoksia.
Luokka	12	1. Öljykeittiöitä.
		2. Kynttilätehtaita.
		3. Saippua-, suopa-, glyserini- ja voidetehtaita.
Luokka	13	1. Terva-, piki- ja asfalttikeittiöitä.
		2. Tehtaita hartsin, tärpätin, puuöljyn, puuviinan, lakkavernissan, sinettilakan, hajuvesien j. n. e. valmistamista varten.
		3. Puu- ja kivennäisöljyjen (Petrolion) puhdistuslaitoksia.

Luokka	14	<ol style="list-style-type: none"> 4. Kaasutehtaita. 5. Sähkövalotehtaita. 6. Turpeenosto- ja sydenpolttolaitoksia. 1. Tulitikkutehtaita. 2. Ruutitehtaita. 3. Dynamititehtaita. 4. Tehtaita muunlaista räjähdysaineitten valmistamista varten.
Luokka	15	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liimakeittiöitä ja gelatinittehtaita.
Luokka	16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Luumyllyjä. 2. Tehtaita keinotekoisten lannoitusaineitten valmistam. varten. 3. Tadejauho-(pudretti-)tehtaita.
Kuudes ryhmä.		
<i>Nahkateollisuus.</i>		
Luokka	17	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahkaparkittoja. 2. Tehtaita ja verstaita satulasepän töitä ja nahkateoksia varten. 3. " " nahkasurrogaatteja ja nahan jäljennöksiä esim. keinotekoista nahkaa, kumi- ja vahakangasta varten. 4. " " karja-, harjas-, jouhi-, höyhen-, nahka-, turkki- ja patja-aineksia sekä harjateoksia varten.
Seitsemäs ryhmä.		
<i>Tekstiiliteollisuus.</i>		
Luokka	18	<ol style="list-style-type: none"> 1. Villakehruulaitoksia 2. Villa- ja verkatehtaita. 3. Vanutuslaitoksia.
Luokka	19	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pumpulikehruu- ja kutomatehtaita. 2. Liinakehruu- ja kutomatehtaita. 3. Trikootehtaita. 4. Sukkatehtaita. 5. Rihma- ja pitsitehtaita. 6. Vanutehtaita.
Luokka	20	<ol style="list-style-type: none"> 1. Köysitehtaita. 2. Nyöripunojan verstaita.
Kahdeksas ryhmä.		
<i>Paperiteollisuus.</i>		
Luokka	21	<ol style="list-style-type: none"> 1. Puuhiomoita, puu- ja olkimassatehtaita. 2. Sellulosatehtaita. 3. Pahvi-, kattuhuopa- ja asfalttitehtaita. 4. Paperitehtaita. 5. Tapettitehtaita. 6. Kirjeenkuori- ja pussitehtaita. 7. Laatikkotehtaita. 8. Korttitehtaita. 9. Kirjansitomatehtaita.

		Yhdeksäs ryhmä.
		<i>Puun, kautsun, guttaperkan, luun ja muitten samanlaatuisten aineitten kalustamista tarkoittava teollisuus.</i>
Luokka	22	1. Sahalaitoksia
		2. Paanunvaistolaitoksia.
		3. Kimpi- tahi puulankatehtaita.
Luokka	23	1. Nikkarin verstaita ja huonekalutehtaita.
		2. Sorvausverstaita ja lankarullatehtaita.
		3. Tynnyrintekijän verstaita.
		4. Väkipyörätehtaita.
		5. Korkkitehtaita.
Luokka	24	1. Koppatehtaita (puuta, niintä, juuria, rottinkia).
		2. Tehtaita puisien leikkikalujen valmistamista varten.
Luokka	25	1. Luunveistoslaitoksia.
		2. Kampatehtaita.
		3. Tehtaita kautsu-, guttaperkka- ja merivahateoksia varten.
Luokka	26	1. Ajokalutehtaita.
		Kymmenes ryhmä.
		<i>Rakennusteollisuus.</i>
		Töitä, joita ovat valmistaneet:
Luokka	27	1. Yksityiset arkkitehdit.
		2. Rakennusurakkamiehet.
		3. Muurarit.
		4. Salvomiehet.
		5. Katonpanijat.
		6. Maalarit ja tapetinpanijat.
		7. Lasimestarit.
		8. Nuohojat.
		9. Kadunlaskijat.
		Yhdestoista ryhmä.
		<i>Ravinto- ja nautintoaineita valmistava teollisuus.</i>
Luokka	28	1. Jauhomyllyjä.
		2. Ryyni-, seulo- ja survinmyllyjä.
		3. Tärkkelys- ja destrinitehtaita.
Luokka	29	1. Sokeritehtaita.
		2. Suklaatitehtaita.
		3. Sikuri- ja kahvisurrogaattitehtaita.
Luokka	30	1. Leipätehtaita.
		2. Sokerileivostehtaita.
		3. Teurastuslaitoksia.
		4. Makkaratehtaita.
		5. Meijereitä.
		6. Säilytys-(konservi-)laitoksia.

Luokka	31	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oluttehtaita. 2. Portteritehtaita. 3. Viinapolttimoita ja painohiivatehtaita. 4. Väkiiviina- ja likööritehtaita. 5. Hedelmäviinitehtaita. 6. Etikkatehtaita. 7. Kivennäisvesitehtaita.
Luokka	32	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tupakkatehtaita (kartuusitupakkaa, sikareja, paperosseja, nuuskaa). <p style="text-align: center;">Kahdestoista ryhmä.</p> <p style="text-align: center;"><i>Vaatetus- ja puhdistusteollisuus.</i></p>
Luokka	33	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paitatehtaita. 2. Räätälin verstaita. 3. Hattu- ja lakkitehtaita. 4. Turkkurin verstaita. 5. Tehtaita hansikasten, hankkilusten y. m. valmistamista varten. 6. Jalkinetehtaita ja suutarin verstaita.
Luokka	34	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tukankäherrys- ja parranajohuoneita.
Luokka	35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kylpylaitoksia. 2. Pesu- ja mankelilaitoksia. <p style="text-align: center;">Kolmastoista ryhmä.</p> <p style="text-align: center;"><i>Kuvaava teollisuus.</i></p>
Luokka	36	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kirjapainoja. 2. Kivipainoja. 3. Puunpiirroslaitoksia. 4. Valokuvauslaitoksia.

Classification de l'exploitation industrielle des mines, des fabriques et des métiers, particulièrement par rapport à l'état des choses en Finlande.

Première Section.		
Groupe I.		
<i>Abatage et extraction des minerais.</i>		
Classe.	1	1. Mines de fer, de cuivre, d'argent, de plomb, d'étain, de nickel et de zinc.
Classe.	2	2. Mines et carrières de pyrite et de graphite. 1. Extractions du fer des lacs. 2. Extractions du fer des marais.
Classe.	3	1. Laveries. 2. Enrichissements.
Groupe II.		
<i>Fonderies et raffineries de métaux.</i>		
Classe.	4	1. Hauts-fourneaux. 2. Fourneaux à soufflets. 3. Aciéries. 4. Forges à barres. 5. Forges à plaques de fer et d'acier. 6. Fonderies de fer. 7. Forges à argent, à cuivre, à étain, à plomb et à zinc. 8. Taillanderies et petits ouvrages en fer. 9. Chaudronneries. 10. Clouteries, tréfileries et fabriques de boulons. 11. Fabriques de scies. 12. Fabriques de petit plomb et de balles. 13. Fonderies de caractères. 14. Monnaies.
Classe.	5	1. Fabriques d'articles en or, en argent et en étain. 2. Fonderies de bronze. 3. Ateliers de dorure, d'argenture, d'étamage et de galvanisation. 4. Ferblanteries et laminoirs.

5. Ateliers de tailleur de limes.
6. Fabriques de cardes et d'autres articles en fil d'acier.

Groupe III.

Industrie à la mécanique.

Classe.	6	1. Ateliers mécaniques. 2. Constructions de navires, docks, slips.
Classe.	7	1. Horlogeries et fabriques d'instruments scientifiques. 2. Fabriques d'instruments de musique. 3. Fabriques d'appareils électriques. 4. Fabriques d'appareils de chirurgie. 5. Fabriques de machines à coudre. 6. Fabriques d'armes à feu.

Seconde Section.

Groupe IV.

Industrie des pierres.

Classe.	8	1. Carrières et chantiers de tailleur de pierres. 2. Ateliers de polissage des pierres et lissoirs. 3. Moulins à pierres.
Classe.	9	1. Fours à chaux. 2. Fabriques de ciment. 3. Tuileries. 4. Poteries. 5. Fabriques de carreaux de brique glacée; de faïence et de porcelaine. 6. Fabriques de pipes en terre et de tuyaux. 7. Fonderies de plâtre.
Classe.	10	1. Verreries et ateliers de polisseur de verre. 2. Manufactures de glaces.

Groupe V.

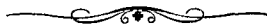
Industrie de la chimie.

Classe.	11	1. Fabrications fondées sur des matières inorganiques, telles que les acides inorganiques et les sels. 2. Fabriques de noir de fumée et de couleurs. 3. Teintureries et blanchisseries.
Classe.	12	1. Huileries. 2. Fabriques de bougies. 3. Fabriques de savon, de glycérine et de graisse.
Classe.	13	1. Goudronneries, fourneaux à poix et usines à asphalte.

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Fabriques de pains de résine, d'huile de térébenthine et de bois, d'esprit de bois, de laque, de cire à cacheter, de parfumeries, etc. 3. Raffineries d'huile de bois et de pétrole. 4. Usines à gaz. 5. Etablissements d'éclairage électrique. 6. Tourberies et carbonisations du bois.
Classe.	14	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fabriques d'allumettes. 2. Poudreries. 3. Fabriques de dynamite. 4. Fabriques de matières explosives d'autres espèces.
Classe.	15	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fabriques de colle et de gélatine.
Classe.	16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moulins à os. 2. Fabriques d'engrais artificiels. 3. Fabriques de poudrette.
Groupe VI.		
<i>Industrie des cuirs.</i>		
Classe.	17	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tanneries. 2. Selleries et d'autres ouvrages en cuir. 3. Equivalents et imitations des cuirs, telles que le cuir artificiel, l'étoffe imperméable et la toile cirée. 4. Objets en poils, en soies, en crin, en plume et en peaux; matières de pelleterie et de matelas; broseries.
Groupe VII.		
<i>Industrie textile.</i>		
Classe.	18	<ol style="list-style-type: none"> 1. Filatures de laine. 2. Manufactures de draps et d'autres étoffes de laine. 3. Fouleries.
Classe.	19	<ol style="list-style-type: none"> 1. Filatures et tissages de coton. 2. Filatures et tissages de lin. 3. Fabriques de tricots. 4. Bonneteries. 5. Manufactures de rubans et de dentelles. 6. Fabriques d'ouate.
Classe.	20	<ol style="list-style-type: none"> 1. Corderies. 2. Passementeries.
Groupe VIII.		
<i>Industrie du papier.</i>		
Classe.	21	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polissages de bois; fabriques de pâtes de bois et de paille. 2. Fabriques de cellulose.

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Fabriques de carton et de feutre d'asphalte et à couvrir les toits. 4. Manufactures de papier. 5. Manufactures de papiers peints. 6. Fabriques d'enveloppes et de sacs de papier. 7. Fabriques de boites. 8. Fabriques de cartes. 9. Ateliers de reliure.
		<p>Groupe IX.</p> <p><i>Ouvrages en bois, en os, en caoutchouc, en gutta-percha et en pareilles matières.</i></p>
Classe.	22	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scieries. 2. Taille-copeaux et taille-bardeaux. 3. Fabriques de fil de bois.
Classe.	23	<ol style="list-style-type: none"> 1. Menuiseries et ébénisteries. 2. Ateliers de tourneur et fabriques de bobines. 3. Tonnelleries. 4. Poulgeries. 5. Fabriques de bouchons.
Classe.	24	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vanneries (en bois, en tille, en racines et en rotin). 2. Fabriques de jouets en bois.
Classe.	25	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ateliers de sculptures en os. 2. Fabriques de peignes. 3. Ouvrages en caoutchouc, en gutta-percha et en écume de mer.
Classe.	26	<ol style="list-style-type: none"> 1. Carrosseries.
		<p>Groupe X.</p> <p><i>Industrie de construction.</i></p>
Classe.	27	<p>Ouvrages de:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Architectes privés. 2. Entrepreneurs de bâtiments. 3. Maçons. 4. Charpentiers. 5. Couvreurs. 6. Peintres en bâtiments et tapissiers-décorateurs. 7. Vitriers. 8. Ramoneurs. 9. Pavés.
		<p>Groupe XI.</p> <p><i>Industrie des vivres et des denrées de jouissance.</i></p>
Classe.	28	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moulins à blé. 2. Moulins à gruau, à blutoir et à pilons.

Classe.	29	3. Fabriques d'amidon et de dextrine. 1. Raffineries de sucre.
Classe.	30	2. Fabriques de chocolat. 3. Fabriques de chicorée et de succédanés du café.
Classe.	31	1. Boulangeries. 2. Confiseries et pâtisseries. 3. Boucheries. 4. Fabriques de saucisses et de saucissons. 5. Laiteries. 6. Fabriques de conserves.
Classe.	32	1. Brasseries. 2. Brasseries de porter. 3. Distilleries et fabriques de levure pressée. 4. Fabriques d'esprit-de-vin et de liqueurs. 5. Fabriques de vin de fruits. 6. Fabriques de vinaigre. 7. Fabriques d'eaux minérales.
Classe.	32	1. Fabriques de tabac (paquets, cigares, cigarettes et à priser).
Groupe XII.		
<i>Industrie des vêtements et du nettoyage.</i>		
Classe.	33	1. Fabriques de chemises. 2. Boutiques de tailleur. 3. Fabriques de chapeaux et de casquettes. 4. Pelleteries. 5. Fabriques de gants, de bretelles, etc. 6. Fabriques de chaussures et cordonneries.
Classe.	34	1. Fabriques de perruques et salons de coiffure.
Classe.	35	1. Etablissements de bains. 2. Etablissements de blanchissage et de calandrage.
Groupe XIII.		
<i>Industrie graphique.</i>		
Classe.	36	1. Imprimeries. 2. Lithographies. 3. Ateliers de xylographie. 4. Ateliers de photographie.

I. Yleinen katsahdus Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen Suomessa vuonna 1889.

Ryhmä.	Luokka.	Teollisuuslaji ja Teollisuuslaitoksia.	Kaupungeissa ja kauppaloissa.			Maaseuduilla.			Summa koko maalle.		
			Työpaikkain luku.	Työntekijän luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijän luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijän luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.
IV	8	Kivilonhoksia, ki- venhakuverstaita ja hiomoita	17	499	457,654	7	117	43,394	24	616	501,048
"	9	Kalkkiuuneja	3	33	145,680	22	213	238,003	25	246	383,683
"	"	Sementtitehtaita . .	1	80	229,000	—	—	—	1	80	229,000
"	"	Tiilitehtaita	11	211	142,931	76	2,115	1,336,051	87	2,326	1,478,982
"	"	Savenvalajan teht.	28	57	28,721	1	10	7,000	29	67	35,721
"	"	Kaakeli-, fajanssi- ja porsliinitehtaita	5	227	388,450	5	338	900,721	10	565	1,289,171
"	"	Kipsivalajan verst.	1	3	9,470	—	—	—	1	3	9,470
"	10	Lasitehtaita	1	47	120,000	15	896	1,914,636	16	943	2,034,636
V	11	Kimroökkitehtaita .	—	—	—	3	14	26,720	3	14	26,720
"	"	Väritehtaita	1	6	75,000	1	32	82,320	2	38	157,320
"	"	Värjäyslaitoksia . .	55	157	364,944	93	152	234,917	148	309	599,861
"	12	Öllykeittiöitä	—	—	—	4	12	76,975	4	12	76,975
"	13	Saippua- ja hajuai- neteht. y. m. kemial- lis. valmistelaitoks.	12	49	624,435	2	9	50,517	14	58	674,952
"	"	Lakka- ja polityri- tehtaita	1	9	33,660	—	—	—	1	9	33,660
"	"	Asfalttitehtaita . .	1	90	500,000	—	—	—	1	90	500,000
"	"	Pikikeittiöitä	2	6	15,785	1	6	106,305	3	12	122,090
"	"	Tehtaita kuiv. tisl. varten	—	—	—	2	7	7,892	2	7	7,892
"	"	Kaasutehtaita . . .	3	85	456,475	—	—	—	3	85	456,475
"	"	Sähkövalastusteh- taita	1	5	14,000	—	—	—	1	5	14,000
"	14	Tulitikkutehtaita . .	4	126	128,527	9	459	382,599	13	585	511,126
"	"	Ruutitehtaita	—	—	—	2	56	344,000	2	56	344,000
"	16	Luumyllyjä	5	59	237,064	10	43	119,849	15	102	356,913
VI	17	Nahkaparkittoa . .	109	764	5,007,198	467	1,093	3,464,478	576	1,857	8,471,676
"	"	Satulasepän verst.	84	381	675,781	—	—	—	84	381	675,781
"	"	Teht. lampaannahan valmistam. varten	1	17	42,000	2	6	1,300	3	23	43,300
"	"	Harjas- ja pensseli- tehtaita	3	49	75,070	1	5	1,276	4	54	76,346
VII	18	Villakehrnulaitok- sia, verka- ja shod- dytehtaita	4	293	585,876	9	350	1,559,862	13	643	2,145,738

Ryhmä.	Luokka.	Teollisuuslaji ja Teollisuuslaitoksia.	Kaupungeissa ja kauppaloissa.			Maaseuduilla.			Summa koko maalle.		
			Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.
VII	18	Vanutuslaitoksia	—	—	—	7	7	5,015	7	7	5,015
"	19	Pumpuliteollisuus- laitoksia	4	2,633	8,497,277	2	1,250	4,155,733	6	3,883	12,653,010
"	"	Liinateoll. laitoksia	1	998	2,750,000	—	—	—	1	998	2,750,000
"	"	Liinanloukutuslai- toksia	—	—	—	1	12	20,860	1	12	20,860
"	"	Taidekutom. laitos	1	4	11,394	—	—	—	1	4	11,394
"	"	Trikoo- ja sukka- tehtaita	4	200	476,020	1	5	5,400	5	205	481,420
"	20	Köysitehtaita	5	12	18,765	—	—	—	5	12	18,765
"	"	Nyöripunoj. verst.	3	44	41,035	—	—	—	3	44	41,035
VIII	21	Puuhioimoita	1	101	308,100	15	828	3,200,273	16	929	3,508,373
"	"	Sellilosatehtaita . .	—	—	—	5	249	1,129,546	5	249	1,129,546
"	"	Pahvi- ja asfaltti- tehtaita	4	118	572,476	6	55	256,446	10	173	828,922
"	"	Paperitehtaita	1	284	1,165,590	9	1,411	5,832,806	10	1,695	6,998,396
"	"	Tapettehtaita	2	46	261,000	—	—	—	2	46	261,000
"	"	Pussi- ja kirjeen- knoritehtaita	7	61	109,503	—	—	—	7	61	109,503
"	"	Kirjansitomatehtaita	72	431	512,887	—	—	—	72	431	512,887
IX	22	Sahalaitoksia	20	1,717	8,398,990	283	8,432	28,636,475	303	10,149	37,035,465
"	"	Parkkimyllyjä	—	—	—	1	20	32,815	1	20	32,815
"	"	Rahnatehtaita	—	—	—	1	65	150,000	1	65	150,000
"	"	Puuvillatehtaita . . .	—	—	—	1	39	19,000	1	39	19,000
"	23	Höyrynikkariverst.	7	360	1,012,823	3	47	103,423	10	407	1,116,246
"	"	Nikkariverstaita . .	191	732	711,121	2	12	3,800	193	744	714,921
"	"	Ruumiinkirstuteht.	2	12	30,955	—	—	—	2	12	30,955
"	"	Sorvaustehtaita . . .	50	105	71,138	1	3	2,280	51	108	73,418
"	"	Lankarullatehtaita .	—	—	—	2	194	396,000	2	194	396,000
"	"	Tynnyrintek. verst.	11	54	137,753	—	—	—	11	54	137,753
"	"	Väkipyöratehtaita .	1	6	5,500	—	—	—	1	6	5,500
"	"	Korkkitehtaita	1	56	350,000	1	6	15,000	2	62	365,000
"	24	Koppatehtaita	2	7	11,350	—	—	—	2	7	11,350
"	"	Leikkikalutehtaita .	2	28	4,400	—	—	—	2	28	4,400
"	"	Kampatehtaita	3	6	5,090	—	—	—	3	6	5,090
"	25	Tehtaita kautsu- teoksia varten	2	23	71,600	—	—	—	2	23	71,600
"	26	Ajokalu- ja vaunu- tehtaita	13	125	173,622	1	12	18,000	14	137	191,622
X	27	Muurareja ja raken- nus-urakkamiehiä . .	59	1,280	925,101	—	—	—	59	1,280	925,101
"	"	Maalareja ja tape- tinpanijoita	203	1,000	1,318,562	—	—	—	203	1,000	1,318,562
"	"	Lasimestareja ja kultaajia	25	40	104,888	—	—	—	25	40	104,888
"	"	Nuohojia	30	84	87,035	—	—	—	30	84	87,035

Ryhmä.	Luokka.	Teollisuuslaji ja Teollisuuslaitoksia.	Kaupungeissa ja kauppaloissa.			Maaseuduilla.			Summa koko maalle.		
			Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku.	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavar- an arvo. Suom. markkoissa.
X	27	Kadunlaskijoita . .	3	98	78,000	—	—	—	3	98	78,000
XI	28	Jauhomyllyjä	21	123	3,227,621	1,345	1,583	70,000	1,366	1,706	3,297,621
"	"	Mallastehtaita . . .	—	—	—	1	2	18,000	1	2	18,000
"	"	Potaatijanhotteht.	—	—	—	1	6	5,000	1	6	5,000
"	29	Sokeritehtaita . . .	2	211	5,900,000	—	—	—	2	211	5,900,000
"	"	Sikuritehtaita . . .	4	44	399,900	2	6	44,800	6	50	444,700
"	30	Leipureita	205	695	2,571,522	—	—	—	205	695	2,571,522
"	"	Sokerileipureita . .	18	66	256,986	—	—	—	18	66	256,986
"	"	Teurastuslaitoksia .	100	196	1,175,649	—	—	—	100	196	1,175,649
"	"	Makkaratehtaita . .	27	95	385,676	—	—	—	27	95	385,676
"	"	Meijereitä	2	10	85,344	246	816	4,097,894	248	826	4,183,238
"	"	Säilytys- (konser- vi-)laitoksia	3	7	32,530	—	—	—	3	7	32,530
"	31	Oluttehtaita	47	781	4,275,224	38	341	1,327,714	85	1,122	5,602,938
"	"	Porteritehtaita . . .	2	48	217,577	1	30	95,000	3	78	312,577
"	"	Viinapolttimoita . .	25	415	1,167,460	22	326	1,193,606	47	741	2,361,066
"	"	Väkiviina- ja liköö- ritehtaita	62	170	815,213	1	2	5,900	63	172	821,113
"	"	Hedelmäviinateht.	6	24	298,668	—	—	—	6	24	298,668
"	"	Etikkatehtaita . . .	6	10	69,775	—	—	—	6	10	69,775
"	"	Kivennäisvesiteh- taita	30	110	260,692	1	4	5,000	31	114	265,692
"	32	Tupakkatehtaita . .	29	1,552	5,123,477	3	25	21,700	32	1,577	5,145,177
XII	33	Paitatehtaita	6	168	215,110	—	—	—	6	168	215,110
"	"	Räätälin verstaita	292	1,311	2,491,407	—	—	—	292	1,311	2,491,407
"	"	Hattu- ja lakkiteh- taita	15	115	347,471	—	—	—	15	115	347,471
"	"	Turkkurintehtaita .	17	67	225,678	—	—	—	17	67	225,678
"	"	Hansikkatehtaita . .	5	18	13,122	—	—	—	5	18	13,122
"	"	Sateenvarjotehtaita	2	9	17,115	—	—	—	2	9	17,115
"	"	Kravattitehtaita . .	2	45	83,000	—	—	—	2	45	83,000
"	"	Jalkinetehtaita . . .	480	1,201	1,191,579	—	—	—	480	1,201	1,191,579
"	34	Tukankäherhuon.	31	86	102,225	—	—	—	31	86	102,225
"	35	Kylpylaitoksia . . .	51	309	262,130	—	—	—	51	309	262,110
"	"	Pesu-laitoksia	2	19	10,000	—	—	—	2	19	10,000
XIII	36	Kirjapainoja	44	909	1,712,441	—	—	—	44	909	1,712,441
"	"	Kivipainoja	7	201	420,000	—	—	—	7	201	420,000
"	"	Pnnpiiirroslaitoks.	1	2	3,000	—	—	—	1	2	3,000
"	"	Valokuvauslaitoks.	22	73	198,444	—	—	—	22	73	198,444
		Summa	2,649	23,008	72,135,732	2,735	21,721	61,766,301	5,384	44,729	133,902,033
		Vuonna 1888	2,522	20,222	59,837,102	2,619	18,108	48,293,024	5,141	38,330	108,130,126
		" 1887	2,446	18,881	56,615,048	2,418	17,423	43,973,431	4,864	36,304	100,588,479
		" 1886	2,345	18,801	55,673,370	2,280	16,071	39,106,210	4,625	34,872	94,779,580

II. Yleinen katsahdus Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen jokaisessa Suomen läänissä
vuonna 1889.

L ä ä n i.	Kaupungit ja kauppalat.			Maaseutu.			S u m m a.		
	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markoissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markoissa	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Työntekijäin luku.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markoissa.
Uudenmaan läänissä	673	6,634	20,099,118	247	2,494	6,505,843	920	9,128	26,604,961
Turun ja Porin „	568	4,135	13,074,121	393	3,723	12,454,718	961	7,858	25,528,839
Hämeen „	275	5,128	14,652,634	365	5,129	15,430,258	640	10,257	30,082,892
Wiipurin „	308	2,453	8,763,108	463	4,638	13,067,045	771	7,091	21,830,153
Mikkelin „	109	360	719,970	279	982	1,650,130	388	1,342	2,370,100
Kuopion „	241	881	1,659,809	282	1,319	3,163,661	523	2,200	4,823,470
Waasan „	301	2,147	7,313,609	559	2,117	5,730,139	860	4,264	13,043,748
Oulun „	174	1,270	5,853,363	147	1,319	3,764,507	321	2,589	9,617,870
Summa	2,649	23,008	72,135,732	2,735	21,721	61,766,301	5,384	44,729	133,902,033

III. Yleinen katsahdus Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen vuonna 1889
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa, järjestetyt heidän teollisuuden tuotannon brutto-arvon mukaan.

Kaupunki tai kaupala.	Valmistetun tavaran bruttoarvo Suom. markkoissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verstaatta.)	Työväestö.								Käytettyä höyryliikuttimia.	
			Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Luku.	Hevosvoimia.
			Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
Helsinki	18,260,063	501	81	21	328	132	3,888	1,121	4,297	1,274	54	696
Tampere	13,784,982	204	180	134	231	249	2,047	1,922	2,458	2,305	16	977
Turku	9,344,172	286	74	91	180	238	1,488	762	1,742	1,091	26	323
Nikolainkaup.k.	4,992,533	104	55	39	120	114	532	447	707	600	12	756 1/2
Oulu	4,771,721	109	12	1	172	2	697	113	881	116	12	249
Kotka	4,254,389	33	14	—	42	5	730	74	786	79	7	298
Wiipuri	3,487,267	149	20	3	99	37	826	183	945	223	11	121
Pori	2,472,478	142	7	2	65	7	644	80	716	89	8	117
Kuopio	1,253,677	152	16	4	66	20	432	70	514	94	3	35
Pietarsaari . . .	1,206,796	26	18	7	20	22	134	97	172	126	5	81
Hämeenlinna . .	779,637	54	7	1	34	15	223	42	264	58	3	35
Raahe	632,886	19	—	—	3	—	58	15	61	15	2	76
Rauma	584,743	45	5	—	15	—	132	8	152	8	3	37
Porvoo	544,719	52	14	—	39	4	193	21	246	25	4	42
Loviisa	477,006	51	3	—	7	—	123	39	133	39	3	57
Tammisaari . . .	434,700	43	6	—	21	—	129	10	156	10	1	6
Jyväskylä	430,014	65	7	4	40	15	155	33	202	52	—	—
Mikkeli	395,212	54	7	—	23	3	142	18	172	21	4	38
Hankoniemi . . .	382,630	26	4	1	17	8	400	24	421	33	4	22
Lappeenranta . .	376,446	24	1	—	8	15	69	9	78	24	1	22
Uusikaupunki . .	363,906	48	5	—	11	1	140	29	156	30	1	10
Joensuu	308,939	60	6	—	23	—	169	3	198	3	—	—
Hamina	307,657	43	—	—	13	—	104	5	117	5	—	—
Sortavala	301,185	40	9	1	23	1	116	7	148	9	—	—
Kokkola	294,516	48	3	—	16	—	96	17	115	17	1	75
Ristiina	265,760	37	1	—	12	—	89	4	102	4	1	15
Kajaani	234,347	21	6	—	13	—	80	17	99	17	1	4
Heinola	180,553	33	1	—	9	4	76	12	86	16	1	10
Tornio	171,531	22	1	—	8	2	53	7	62	9	1	3
Savonlinna	144,205	22	—	—	5	—	60	—	65	—	1	12
Naantaali	130,052	11	—	—	1	—	47	3	48	3	2	24
Iisalmi	93,193	28	2	—	8	—	54	5	64	5	1	10

Kaupunki tai kauppala.	Valmistetun tavaran bruttoarvo Suom. mar- koissa.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verstaatta.)	Työväestö.								Käytetyitä höy- ryliikuttimia.	
			Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden vä- lillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Luku.	Hevos- voimia.
			Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
Lahti	88,015	17	3	—	2	—	35	3	40	3	—	—
Salo	73,175	20	4	—	13	—	41	1	58	1	—	—
Uusikaarlebyy.	69,370	14	3	—	8	—	22	1	33	1	—	—
Marianhamina .	64,755	6	4	—	1	—	18	—	23	—	—	—
Kaskinen	54,620	7	—	—	—	—	16	—	16	—	1	20
Kemi	42,878	3	—	—	—	—	10	—	10	—	—	—
Ikalinen	40,480	10	—	—	3	—	15	—	18	—	—	—
Käkisalmi . . .	36,164	19	1	—	5	—	31	2	37	2	—	—
Nurmes	4,000	1	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—
	72,135,732	2,649	580	309	1,704	894	14,317	5,204	16,601	6,407	190	4,111 1/2
Summ. Maaseud.	61,766,301	2,735	498	218	1,215	581	15,987	3,222	17,700	4,021	419	6,272
Summa koko maalle	133,902,033	5,384	1,078	527	2,919	1,475	30,304	8,426	34,301	10,428	609	10,383 1/2
Vuonna 1888	108,130,126	5,141	969	467	2,404	1,348	25,759	7,383	29,132	9,198	519	9,353
„ 1887	100,588,479	4,864	1,073	625	2,348	1,179	24,028	7,041	27,449	8,845	451	8,266
„ 1886	94,779,580	4,625	965	535	2,175	973	23,834	6,385	26,974	7,893	419	7,568

IV. Yleinen katsaus teollisuuden toimesta Suomen kihlakunnissa
1889 vuoden kuluessa.

Lähi-	Kihlakunta.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verstatat).	Valmistetun tavaran bruttoarvo Suom. mar- koissa.	Työväestö.								Käytettyä höy- ryliikuttimia.		
				Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Luku	Hevos- voimia.	
				Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.			
Uudenmaan.	Helsingin	79	3,351,966	56	38	81	52	830	316	967	406	20	388	
	Pernajan	83	1,819,141	5	1	16	10	428	99	449	110	9	82 1/2	
	Lohjan	53	908,902	21	—	21	2	342	32	384	34	7	90	
	Raaseporin	32	425,834	5	1	6	6	116	10	127	17	3	42	
	Ulvilan	74	6,070,257	28	14	108	18	1,202	134	1,338	166	22	374	
	Halikon	88	1,850,616	19	2	25	5	440	98	484	105	17	120 1/2	
	Maskun	32	1,609,682	10	10	38	49	302	159	350	218	10	148	
	Piikkiön	43	1,312,129	11	4	19	2	312	37	342	43	9	113	
	Loimaan	68	653,087	1	—	9	4	211	42	221	46	11	77 1/2	
	Ikaalisten	12	386,860	—	2	5	10	141	14	146	26	2	16	
Turun ja Porin.	Tyrvään	55	250,586	—	—	2	—	93	20	95	20	7	27	
	Ahvenanmaan . . .	4	189,474	3	1	2	2	52	10	57	13	2	33	
	Wehmaan	13	103,027	1	—	—	1	22	9	23	10	4	13	
	Mynämäen	4	29,000	2	—	—	—	18	—	20	—	—	—	
	Hämeenlinnan.	Tammelán	101	7,718,443	92	85	152	137	1,036	644	1,280	866	40	1,254 1/2
		Pirkkalan	41	2,659,306	26	3	71	31	572	78	669	112	16	209
		Hauhón	78	1,976,223	29	22	61	54	625	268	715	344	15	421
		Hollolan	55	1,510,364	20	2	36	25	427	99	483	126	18	349
		Jämsän	45	905,786	1	1	17	5	286	31	304	37	8	63
		Ruoveden	45	660,136	2	2	10	—	166	13	178	15	6	71
Kymin		62	6,222,172	48	11	74	26	1,235	225	1,357	262	7	328	
Lappeen		78	2,481,377	4	2	20	29	618	161	642	192	7	110 1/2	
Rannan		60	2,041,850	6	8	59	20	597	104	662	132	12	187	
Salmin		61	798,929	28	—	80	—	312	8	420	8	2	50	
Wiipurin.	Äyräpään	33	542,032	4	2	10	4	257	10	271	16	4	58	
	Käkisalmen	29	367,619	2	1	12	3	113	12	127	16	5	57 1/2	
	Jääsken	37	320,126	—	1	5	5	180	48	185	54	3	37	
	Sortavalan	41	201,910	3	3	5	2	182	3	190	8	1	8	
	Kurkijoen	62	91,030	1	—	1	—	88	6	90	6	1	12	
	Rantasalmen	75	901,941	2	—	29	2	492	16	523	18	3	57	
	Heinolan	53	343,842	—	—	1	—	119	—	120	—	8	52 1/2	
	Juvan	91	343,512	1	—	3	5	190	6	194	14	3	22	
	Mikkelin	60	60,835	1	—	5	1	102	4	108	5	1	?	

Lääni.	Kihlakunta.	Työpaikkain luku. (Teht. ja verst.)	Valmistetun tavaran bruttoarvo Suom. mar- koissa.	Työväestö.								Käytetyitähöy- ryliikuttimia.	
				Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		Luku.	Hevos- voimia.
				Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
Kuopion.	Liperin	57	1,884,409	9	—	31	—	488	10	528	10	5	169
	Rautalammin	52	834,718	10	—	30	—	284	—	324	—	1	8
	Kuopion	61	299,745	2	—	15	11	245	4	262	15	3	45
	Ilomantsin	48	66,545	—	—	1	—	63	—	64	—	—	—
	Pielisten	33	61,147	—	—	—	—	66	1	66	1	1	4
	Iisalmen	31	17,097	3	—	2	—	44	—	49	—	—	—
Waasan.	Kuortaneen	63	1,355,370	4	—	14	12	248	42	266	54	8	88
	Lapuan	132	1,217,341	2	—	10	6	313	81	325	87	30	134 1/2
	Laukkaan	78	1,095,633	—	—	4	1	430	61	434	62	8	219
	Ilmajoen	121	755,122	4	—	15	5	250	59	269	64	28	164 1/2
	Korsholman	69	668,526	7	2	13	—	205	18	225	20	9	37
Oulun.	Pietarsaaren	96	638,147	4	—	19	7	237	44	260	51	11	54
	Kemin	16	1,737,350	16	—	47	17	429	69	492	86	6	208
	Oulun	16	1,296,394	5	—	24	12	259	44	288	56	10	182
	Saloisten	63	528,333	—	—	7	—	247	35	254	35	6	32 1/2
	Haapajärven	46	194,665	—	—	—	—	65	33	65	33	10	55
	Kajaanin	6	7,765	—	—	—	—	8	2	8	2	—	—
	Summa	2,735	61,766,301	498	218	1,215	581	15,987	3,222	17,700	4,021	419	6,272

V. Katsaus

Suomen Tehdas- ja Käsityöteollisuuteen

1889.

Ryhmä	Luokka	Lokunäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
IV	9	Sementtitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	229,000	Lattiatöitä, rappuasteita, fasaaditöitä ja muistopatsaita, loka- ja kaijotortivia, silatuita mosaiikki-töitä.
		Tiilitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
		6	Turun ja Porin lääni	78,341	1,720,000 tiiltä.
		3	Hämeen lääni	35,160	918,000 "
		2	Waasan "	29,430	530,000 "
		11		142,931	3,168,000 tiiltä.
		<i>Maaseuduilla.</i>			
		23	Uudenmaan lääni	506,890	11,090,000 tiiltä.
12	Turun ja Porin lääni	135,170	3,548,000 "		
19	Hämeen lääni	418,215	12,431,000 "		
8	Wiipurin "	193,887	4,469,000 "		
3	Mikkelin lääni	10,050	356,000 "		
10	Kuopion "	49,839	1,392,000 "		
1	Oulun "	22,000	—		
76		1,336,051	33,286,000 *) tiiltä.		
Savenvalajan tehtaita.					
<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>					
3	Uudenmaan lääni	2,802	—		
14	Turun ja Porin lääni	16,652	—		
3	Hämeen lääni	3,500	2,500 kaakelta, astioita ja ruukkuja.		
1	Wiipurin "	500	—		
1	Kuopion "	600	—		
4	Waasan "	2,587	—		
2	Uulun "	2,080	—		
28		28,721	—		

*) Merkki *) osottaa ilmoituksen olevan vaillinaiset.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	5	—	6	—	69	—	80	—	Käyt. kotim. raakatav. 17,100 m. arv., ulk. sja 36,300 m. arv.
—	8	—	8	—	78	12	94	12	—
1 höyryk., 4 hv.	3	—	7	2	41	18	51	20	—
1 " 6 "	—	—	6	5	21	2	27	7	—
2 höyryk., 10 hv.	11	—	21	7	140	32	172	39	—
3 höyryk., 66 hv.	44	19	37	16	458	114	539	149	—
3 " 29 "	11	4	22	2	157	45	190	51	—
2 " 36 "	35	18	53	31	449	137	537	186	—
1 " 25 "	2	2	16	5	226	17	244	24	Työväen luku puuttuu yhdestä tiilitehtaasta.
—	—	—	4	—	27	—	31	—	—
—	—	—	16	11	126	2	142	13	—
—	—	—	—	—	8	1	8	1	—
9 höyryk., 156 hv.	92	43	148	65	1,451	316	1,691	424	—
—	—	—	1	—	4	—	5	—	—
—	—	—	2	—	29	—	31	—	—
—	1	—	—	—	8	—	9	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	1	—	5	—	6	—	—
—	—	—	2	—	2	—	4	—	—
1	—	6	—	50	—	57	—	—	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumääriä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
		1	Wiipurin lääni 7,000		
			Kaakeli-, fajanssi- ja posliinitehtaita.		
			<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>		
		2	Uudenmaan lääni 205,550	188,000 kaakelta, 6,700 uunipohjuustililtä, jalineita, vaaseja ja fajansseja 14,200 m. arv.	
		2	Turun ja Porin lääni 147,900	2,000 kaakeliuunia, kaakelia, savia-astioita, kipsejä.	
		1	Wiipurin lääni 35,000	50,000 sekal. kaakelia.	
		5	388,450		
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		2	Uudenmaan lääni 743,387	Fajansseja 614,120 m. arv., posliineja 27,004 m. arv., raakkeja 23,376 m. arv., kipsejä 14,570 m. arv., kaakelia 64,117 m. arv.	
		1	Turun ja Porin lääni 11,700	15,600 kaakelta.	
		2	Wiipurin lääni 145,634	Fajansseja, 153,400 kaakelta, 24,000 tiiltä.	
		5	900,721		
			Kipsivalajan verstaista.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Uudenmaan lääni 9,470		
			Lasitehtaita.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
		1	Wiipurin lääni 120,000	3,000 laat. ikkunalaseja.	
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		3	Uudenmaan lääni 89,392	800 laat. ikkunalaseja, 910,279 pulloa.	

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
	—	—	2	—	8	—	10	—	Käyt. ulk. raakataroita 380 m. arv.
1 tuulimylly.	—	—	5	—	87	21	92	21	Käyt. lyijyä, tinaa, liitua y. m. ulk. raakat. 23,135 m. arv.
2 höyryk., 12 hv.	—	—	12	—	74	12	86	12	Käyt. ulk. raakat. 18,000* m. arv.
	—	—	—	—	16	—	16	—	Käyt. sja sja 2,392 m. arv.
2 höyryk., 12 hv.	—	—	17	—	177	33	194	33	Käyt. ulk. raakatav. 43,527 m. arv.
2 höyryk., 62 hv.	10	5	13	17	128	93	151	115	Käyt. ulk. raakatav. 135,700 m. arv.
	1	—	—	—	7	—	8	—	Käyt. ulk. raakatav. 2,092 m. arv.
2 höyryk., 20 hv.	2	1	3	1	55	2	60	4	Käyt. ulk. raakatav. 21,650 m. arv.
4 höyryk., 82 hv.	13	6	16	18	190	95	219	119	Käyt. ulk. raakatav. 159,442 m. arv.
	—	—	1	—	2	—	3	—	
	—	—	—	—	47	—	47	—	Käyt. 15,000 L& suutaa ja glaub. suolaa 15,000 m. arv.
	15	1	11	—	52	1	78	2	Käyt. ulk. raakatav. 6,660 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukunäkö.		Valmistetun tavaranto- arvo Suom. markoissa.	Valmistetun tavaranto- paljous ja laji.
VI	10	3	Turun ja Porin lääni . . .	403,600	850,000 pulloa, 10,200 laatikkoo ikkunalaseja.
		2	Hämeen lääni	395,000	ikkuna- ja reikälaseja, pulloja.
		4	Wiipurin lääni	772,524	1,731 laat. ikkunalas., 4,420,000 *) pulloa, reikälaseja.
		1	Kuopion lääni	58,000	830,000 erilaj. pulloja.
		2	Waasan lääni	196,120	ikkunalasia 156,620 m. arv., pulloja y. m. 40,000 m. arv.
		15		1,914,636	
V	11		Kemiallista teollisuutta.		
			Kimröökitehtaita.		
			<i>Maaseuduilla.</i>		
	1	Turun ja Porin lääni . . .	12,620	272,068 g kimröökkiä.	
	2	Wiipurin lääni	14,100	270,000 „ „	
		3		26,720	542,068 g kimröökkiä.
n	11		Väritehtaita.		
			<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
			<i>Maaseuduilla.</i>		
	1	Uudenmaan lääni	75,000	Maalarinvärejä ja vernissoja.	
	1	Wiipurin lääni	82,320	5,010 ast. punaväriä, 135 ast. caput mortum'ia.	
			Värjäyslaitoksia.		
			<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
		9	Uudenmaan lääni	31,780	—
		9	Turun ja Porin lääni . . .	47,944	—

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	7	1	11	3	100	1	118	5	Käyt. ulk. raakatav. 38,000 m. arv.
2 höyryk., 22 hv.	15	3	25	2	103	4	143	9	Käyt. puita 38,500 m. arv., kalkkia 2,250 m. arv., kvartsia 500 m. arv., ulk. raakat. 57,000 m. arv.
2 höyryk., 38 hv.	48	4	66	—	262	5	376	9	Käyt. ulk. raakat. 36,245 *) m. arv.
—	1	—	11	—	74	—	86	—	Käyt. kotim. raakat. 6,550 m. arv., ulkom. sija 5,200 m. arv.
1 höyryk., 6 hv.	6	2	8	—	52	2	66	4	Käyt. ulk. raakatav. 38,168 m. arv.
5 höyryk., 66 hv.	92	11	132	5	643	13	867	29	Käyt. ulk. raakatav. 181,273 m. arv.
Vesivoima. s.m.a.	—	—	—	—	9	—	9	—	—
	—	—	—	—	5	—	5	—	Yhden tehtaan työväestöluku kuuluu saha-ilmoitukseen.
	—	—	—	—	14	—	14	—	
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	6	—	6	—	Käyt. ulk. raakat. 51,500 m. arv.
Yhtein. motori lasitehtaan kanssa.	—	—	2	—	25	5	27	5	Käyt. 367,013 kiloa suomalmia ja rautamultaa 35,766 m. arv.
—	—	—	1	—	16	1	17	1	Käyt. väri-aineita 8,535 m. arv.
1 höyryk., 5 hv.	—	—	1	—	23	2	24	2	Yksi värjäyslait. yht. vanutlaitoksen kanssa. Käyt. väriain. 11,695 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumääriä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.		
V	11	5	Hämeen lääni	55,400	—	
		3	Wiipurin lääni	12,885	—	
		5	Mikkelin ”	7,609	—	
		6	Kuopion ”	102,815	—	
		9	Waasan ”	72,916	—	
		9	Oulun ”	33,595	—	
		55		364,944		
		<i>Maaseuduilla.</i>				
		3	Uudenmaan lääni	8,896	—	
	9	Turun ja Porin lääni	22,670	—		
	12	Hämeen lääni	15,182	—		
	14	Wiipurin ”	24,224	—		
	7	Mikkelin ”	21,690	—		
	3	Kuopion ”	12,232	—		
	40	Waasan ”	118,573	—		
5	Oulun ”	11,450	—			
93		234,917				
”	12	Öljujeittöitä.				
		<i>Maaseuduilla.</i>				
		1	Uudenmaan lääni	47,100	57,200 g liinaöljyvern., 10,700 L g liinans.kaakk., 10,000 g männ.siem.	
1	Turun ja Porin lääni	8,601	1,502 kn. lina-ölj., 914 kn. vernissaa, 2,282 L g kaakkuja ja jauhoja.			

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	
Vesivoima, 1 turb., 20 hv.	1	—	1	—	20	2	22	2	Käyt. väri-aineita 17,500 *) m. arv.
—	—	—	—	—	6	—	6	—	Käyt. väri-aineita 5,129 m. arv.
—	—	—	—	—	7	—	7	—	Käyt. väri-aineita 4,200 m. arv.
—	—	—	1	—	23	2	24	2	Käyt. väri-aineita 65,279 m. arv.
—	—	—	—	—	29	3	29	3	Käyt. väri-aineita 43,543 m. arv.
—	—	—	2	—	16	—	18	—	Käyt. väri-aineita 12,268 *) m. arv.
1 höyryk., 5 hv.	1	—	6	—	140	10	147	10	Käyt. väri-aineita 168,149 *) m. arv.
—	—	—	—	—	4	—	4	—	—
—	—	—	1	—	13	—	14	—	Käyt. väri-aineita 10,760 m. arv.
—	—	—	1	—	13	—	14	—	Käyt. väri-aineita 4,766 m. arv.
—	1	—	1	—	22	1	24	1	Käyt. väri-aineita 9,284 m. arv.
—	—	—	—	—	12	—	12	—	Käyt. väri-aineita 14,040 m. arv.
—	—	—	—	—	5	—	5	—	Käyt. väri-aineita 5,736 m. arv.
1 höyryk., 3 hv.	1	—	2	—	62	5	65	5	Käyt. väri-aineita 49,721 *) m. arv.
—	—	—	1	—	7	—	8	—	Käyt. väri-aineita 1,850 *) m. arv.
1 höyryk., 3 hv.	2	—	6	—	138	6	146	6	Käyt. väri-aineita 96,157 *) m. arv.
Vesivoima.	—	—	—	—	5	—	5	—	—
sa.	—	—	—	—	3	—	3	—	Käyt. 257 1/2 tynn. pellav. siem. 5,665 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
V	16	Luumyllyjä. <i>Kaupungeissa.</i>			
		2	Uudenmaan lääni	166,242	76,000 L $\text{\$}$ luujauhoja, 11,275 L $\text{\$}$ liimaa, 1,889 L $\text{\$}$ luurasvaa.
		1	Wiipurin lääni	52,465	30,012 L $\text{\$}$ luujauhoja, 696 L $\text{\$}$ luurasvaa, 2,688 L $\text{\$}$ liimaa.
		1	Mikkelin „	15,357	9,270 L $\text{\$}$ luujauhoja, 1,200 L $\text{\$}$ liimaa, 90 L $\text{\$}$ luurasvaa.
		1	Kuopion „	3,000	2,500 L $\text{\$}$ luujauhoja.
	5		237,064	117,787 L $\text{\$}$ luujauhoja, 15,163 L $\text{\$}$ liimaa, 2,675 L $\text{\$}$ luurasvaa.	
	17	<i>Maaseuduilla.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	15,600	12,000 L $\text{\$}$ luujauhoja.
		2	Turun ja Porin lääni	7,204	6,110 „ „
		1	Hämeen lääni	43,733	22,300 „ „ 2,180 L $\text{\$}$ liimaa.
1		Wiipurin „	27,020	17,190 „ „ 1,304 „ „ 190 L $\text{\$}$ luurasvaa.	
1		Mikkelin „	1,200	1,000 L $\text{\$}$ luujauhoja.	
1		Kuopion „	345	345 „ „	
3	Waasan „	24,747	20,000*) L $\text{\$}$ luujauhoja.		
10		119,849	78,945 L $\text{\$}$ luujauhoja, 3,484 L $\text{\$}$ liimaa, 190 L $\text{\$}$ luurasvaa.		
VI	17	Nahkateollisuutta. Nahkaparkittoa. <i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>			
		13	Uudenmaan lääni	521,161	Muokattu 16,925*) vuotaa, 23,223*) nahkaa.
		27	Turun ja Porin lääni	999,168	Muokattu 18,426*) vuotaa, 23,005*) nahkaa.
		15	Hämeen lääni	244,903	Muokattu 9,795 vuotaa, 21,336 nahkaa.
		10	Wiipurin „	214,275	Muokattu 11,167*) vuotaa, 11,173*) nahkaa.

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuna mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 37 hv.	—	—	—	—	31	3	31	3	Käyt. naudan luita: kotim. 38,000 m. arv., ulkom. 51,000 m. arv.
1 „ 10 „	—	—	—	—	11	5	11	5	—
2 „ 19 „	—	1	—	—	6	1	7	1	Käyt. 12,000 L $\text{\$}$ luita 6,000 m. arv.
Tuulivoima.	—	—	—	—	1	—	1	—	—
5 höyryk., 66 hv.	—	—	1	—	49	9	50	9	Käyt. ulkom. raakatav. 51,000 m. arv.
Vesivoima.	—	—	—	—	2	1	2	1	—
Sa.	1	—	—	—	5	—	6	—	—
1 höyryk., 6 hv.	—	—	—	—	11	4	11	4	Käyt. 35,135 L $\text{\$}$ luita 24,500 m. arv.
1 „ 1 1/2 hv. Yhteinen motori höyrynsahan kanssa.	—	—	2	1	6	1	8	2	Käyt. 7,940 L $\text{\$}$ kotim. luita, 9,450 L $\text{\$}$ ulkom. luita.
Yhteinen motori meijerin kanssa.	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	Ilmoit. ovat yht. parkkimyllyn kanssa.								—
Vesivoima.	—	—	—	—	5	3	5	3	—
2 höyryk., 7 1/2 hv.	1	—	2	1	30	9	38	10	Käyt. ulkom. raakatav. 9,450 m. arv.
—	—	—	1	—	109	—	110	—	Vuodista 2,920 ulkom. 71,945 m. arv.
1 höyryk., 15 hv., 1 kaasuoiljy motori 3 hv.	—	—	—	—	161	—	161	—	Ulk. vuotia 364,169 m. arv.
—	—	—	4	—	59	—	63	—	Vuodista 2,150 ulkom. 41,080 m. arv.
1 höyryk., 2 hv.	—	—	1	—	57	—	58	—	Vuodista 900 ulkom. 25,000 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.		
VI	17	8	Mikkelin lääni	208,307	Muokattu 8,853 vuotaa, 12,234 nahkaa.	
		11	Kuopion ”	150,641	Muokattu 7,319 *) vuotaa, 12,141 *) nahkaa.	
		12	Waasan ”	114,708	Muokattu 5,039 *) vuotaa, 9,483 *) nahkaa.	
		13	Oulun ”	2,554,035	Muokattu 43,575 vuotaa, 17,250 nahkaa.	
		109		5,007,198	Muokattu 120,099 *) vuotaa, 129,845 *) nahkaa.	
		<i>Maaseuduilla.</i>				
		40	Uudenmaan lääni	366,759	Muokattu 15,833 *) vuotaa, 37,746 *) nahkaa.	
		84	Turun ja Porin lääni	476,707	Muokattu 15,969 *) vuotaa, 31,932 *) nahkaa.	
		52	Hämeen lääni	482,622	Muokattu 19,573 vuotaa, 54,646 nahkaa.	
		78	Wiipurin lääni	645,062	Muokattu 39,256 *) vuotaa, 64,694 *) nahkaa.	
	50	Mikkelin ”	403,811	Muokattu 24,317 vuotaa, 48,380 nahkaa.		
	59	Kuopion ”	356,596	Muokattu 17,152 *) vuotaa, 52,939 *) nahkaa.		
	86	Waasan ”	611,518	Muokattu 35,554 vuotaa, 81,215 nahkaa.		
	18	Oulun ”	121,404	Muokattu 5,170 vuotaa, 16,349 nahkaa.		
	467		3,464,478	Muokattu 172,824 *) vuotaa, 387,901 *) nahkaa.		
	”	”	Satulasepän verstaista.			
			<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>			
8			Uudenmaan lääni	104,138	—	
21			Turun ja Porin lääni	71,525	—	
11			Hämeen lääni	61,641	—	
10			Wiipurin ”	16,643	—	
4			Mikkelin ”	7,000	—	
8	Kuopion ”	35,056	—			

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 4 hv.	—	—	—	—	40	1	40	1	Vuodista 3,827 ulkom. 64,652 m. arv.
—	—	—	1	—	47	—	48	—	—
—	—	—	3	—	29	—	32	—	Vuodista 1,115 ulkom. 18,979 m. arv.
6 höyryk., 85 hv.: vesivoima, 16 hv.	—	—	6	—	228	17	234	17	Vuodista 39,280 ulkom.
9 höyryk., 106 hv.	—	—	16	—	730	18	746	18	
—	—	—	4	—	99	—	103	—	Vuodista 1,300 kom. 23,988 m. arv.
—	—	—	4	—	189	2	193	2	Vuodista 1,567 ulkom. 53,070 m. arv.
—	—	—	5	—	143	—	148	—	Vuodista 3,255 ulkom. 74,198 m. arv.
—	—	2	7	1	175	2	184	2	Vuodista 520 ulkom. 11,000 m. arv.
—	—	1	5	—	100	—	106	—	—
—	—	—	—	—	124	—	124	—	Vuodista 310 ulkom. 6,000 m. arv.
1 höyryk., 16 hv.	—	—	1	—	198	—	199	—	Vuodista 5,297 ulkom. 107,901 m. arv.
—	—	—	1	—	31	—	32	—	Vuodista 600 ulkom. 9,100 m. arv.
1 höyryk., 16 hv.	3	—	27	1	1,059	3	1,089	4	Vuodista 12,849 ulkom. 285,257 m. arv.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3	2	—	13	—	18	—	Yhden tehtaan työväestöluku kuuluu ajokalutehtaiden ilmoituksiin.
—	—	1	7	—	37	—	45	—	—
—	—	3	13	—	30	—	46	1	Käyt. kotim. raakatav. 15,250 m. arv.; ulk. sja 14,900 m. arv.
—	—	—	4	—	13	—	17	—	—
—	—	—	—	—	6	—	6	—	—
—	—	1	3	—	17	—	21	—	—

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä		Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.	
VI	17	10	Waasan lääni	33,099	—	
		12	Oulun ”	346,679	—	
		84		675,781		
”	”	Tehtaita lampaannahan valmistamista varten.				
		<i>Kaupungeissa.</i>				
		1	Oulun lääni	42,000	Turkiksia, kalanpyydyksiä ja kivitöitä.	
”	”	<i>Maaseuduilla.</i>				
		2	Oulun lääni	1,300	Muokattu 550 lampaannahkaa turkiksia ja lakkeja varten.	
”	”	Harja- ja pensselitehtaita.				
		<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>				
		1	Uudenmaan lääni	29,700	16,000 harjaa, 18,000 pensseliä.	
		1	Turun ja Porin lääni	44,620	58,200 harjaa, 17,400 pensseliä.	
		1	Kuopion lääni	750	Harjoja ja pensseleitä.	
3		75,070	74,200 harjaa, 35,400 pensseliä.			
”	”	<i>Maaseuduilla.</i>				
		1	Kuopion lääni	1,276	934 harjaa.	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	
Yhdellä teht. yhtein. vetovoima nahkaparkkimon kanssa.	—	—	6	—	13	—	19	—	Käyt. 1,784 *) kotim., 6,816 *) ulkom. vuotaa.
	7	1	138	—	234	—	389	1	
1 höyryk., 4 hv.	2	—	—	—	8	7	10	7	Muok. 6,000 lampaannahkaa sekä ilveksen-, ahman- ja karhannahkaa 14,000 m. arv.
—	—	—	—	—	4	2	4	2	
—	2	1	3	4	3	2	8	7	Käyt. kotim. harjaksia ja jouhia 7,600 m. ar.; ulkom. harjaksia ja ruohoa 6,300 m. arv.
1 höyryk., 4 hv.	2	—	6	2	13	8	21	10	Käyt. 920 kiloa harjaksia, 2,965 kiloa jouhia y.m. kotim. raakatav. 10,940 m. arv., ulkom. sja 6,250 m. arv.
—	—	—	2	—	1	—	3	—	
1 höyryk., 4 hv.	4	1	11	6	17	10	32	17	Käyt. ulkom. raakatav. 12,550 m. arv.
	—	—	2	—	3	—	5	—	

Ryhmiä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
VII	18	Vanutuslaitoksia.			
		<i>Maaseuduilla.</i>			
		1	Turun ja Porin lääni	?	Vanutettu 15,000 kynn. kangasta.
		1	Hämeen lääni	325	" 2,000 " villaksta.
		3	Kuopion "	4,290	" 2,580 " sarkaa.
		2	Waasan "	400	" 10,000 " kangasta.
		7		5,015*	Vanutettu 29,580 kynn. villaksta.
"	19	Pumpulikehruu- ja kutomatehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		2	Turun ja Porin lääni	163,073	2,000 kynn. pump. kangasta, 100,940 Z pump. lank., 3,798 Z vanua.
		1	Hämeen lääni	6,200,000	Kehrätty 3,640,346 Z lankaa, kudottu 356,734 kpl. kankaita, joiden paino nousi 2,675,000 Z ; 201,900 Z vanua.
		1	Waasan lääni	2,134,204	1,099,624 Z lankaa, joista 360,100 Z käytettiin kutomalaisessa, vaan joiden hintaa ei ole otettu valmistus-arvioon; värj. ja valkaistu, 45,741 kpl. kang., 326,810 Z lankaa ja 32,992 kpl. kang.
		4		8,497,277	4,830,910 Z lankaa, 402,475 kudoksia, 205,698 Z vanua.
		<i>Maaseuduilla.</i>			
1	Hämeen lääni	4,100,000	2,177,500 Z pumpuliteoksia.		
1	Waasan lääni	55,733	3,145 tus. miesten kaulahuiveja, 1,014 tusinaa naisten kaulavaatteita.		
	2		4,100,000		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Vesivoima.	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Vesivoima.	—	—	—	—	3	—	3	—	—
Sa.	—	—	—	—	2	—	2	—	—
	—	—	—	—	7	—	7	—	—
1 höyryk., 40 hv.; vesivoima.	4	4	1	19	10	33	15	56	Käyt. pump. 92,256 *) m. arv.; väriaineita 6,978 m. arv. Kehruulait. löytyy 3,852 rukkia.
5 höyryk., 542 hv.; vesivoima 5 turb., 1,480 hv.	65	38	52	68	589	1,097	706	1,203	Käyt. 9,216 paalia pumpulla, jotka painoivat 4,230,000 Z . Tehtaassa on 66,200 rukkia ja 1,023 kangaspuuta.
4 höyryk., 640 hv.	40	37	30	76	124	346	194	459	Käyt. 3,014 paalia pump. 866,143 m. arv.; 23,535 Z engl. pumpulilankaa 35,302 m. arv.
10 höyrykon., 1,222 hv.	109	79	83	163	723	1,476	915	1,718	
12 höyryk., 895 hv.	70	82	84	121	327	541	481	744	Käyt. 1,050,000 kiloa pumpulla. Tehtaassa on 18,544 rukkia ja 735 kangaspuuta.
Vesivoima 4 turb., 420 hv.	—	—	—	4	1	20	1	24	Käyt. ulk. lankaa 30,013 m. arv.
12 höyryk., 895 hv.	70	82	84	125	328	561	482	768	

Ryhmä	Luokka	Lukunäkö		Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
VIII	21	1	Hämeen lääni	131,000	30,000 kääryä kattuhuopaa, 2,000 kääryä verhoituspahvia.	
		1	Wiipurin lääni	50,415	15,000 kääryä asfalttihuopaa, 362 tynn. asfalttilakaa.	
		6		256,446		
		Paperitehtaita.				
		<i>Kaupungeissa.</i>				
		1	Hämeen lääni	1,165,590	1,738,602 kgr. posti-, kirjoitus-, paino-, päällys y. m. paperilajeja.	
		<i>Maaseuduilla.</i>				
		1	Turun ja Porin lääni	353,000	142,000 L $\text{\$}$ puupaperia.	
		4	Hämeen lääni	3,178,906	13,695,400 $\text{\$}$ sekal. paperilajeja.	
		2	Wiipurin ”	1,455,200	8,668,650 $\text{\$}$ paperia.	
2	Waasan lääni	845,700	4,750,824 $\text{\$}$ paperia.			
9		5,832,806	29,954,874 $\text{\$}$ sekal. paperilajeja.			
”	”					
Tapettehtaita.						
<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa</i>						
1	Uudenmaan lääni	111,000	Tapetteja, värejä ja vernissoja.			

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	5	—	5	—	Käyt. kotim. raakatav. 45,000 m. arv.; ulkom. sja 55,000 m. arv.	
—	—	—	1	—	4	—	5	Käyt. ulkom. raakahuopaa 19,700 m. arv.; kivihiilenter- vaa ja asfalttia 17,300 m. arv.	
—	—	—	2	—	41	12	43	12	Käyt. ulkom. raakatavaroita 132,968 m. arv.
2 höyryk., 20 hv.; vesivoima, 7 turb., 350 hv.	1	3	—	—	200	80	201	83	Käyt. 76,137 L $\text{\$}$ kotim. rä- tejä, 95,601 L $\text{\$}$ puuvanuk., 13,871 L $\text{\$}$ selluloosaa, olkia, kalkkia y. m., 76,746 kgr. alu- naa, 343,276 kgr. valkosavea, 62,690 kgr. klorikalkkia y. m. ulkom. raakatavaroita.
2 höyryk., 16 hv.; vesivoima, 855 hv.	—	2	5	10	113	14	118	26	Käyt. 1,300 kuut. syltä hioin- puita, 2,300 kuut. sylt. polt- topuita.
9 höyryk., 361 hv.; vesivoima, 7 turb., 535 hv.	9	3	43	59	253	208	305	270	Käyt. 10,772,036 $\text{\$}$ puuvanuk. 574,000 m. arv.; 3,392,426 $\text{\$}$ selluloosaa 418,000 m. arv.; rätit ja muut kotim. raaka- tavarat 300,000 m. arv.; ul- kom. sja 400,000 m. arv.
3 höyryk., 100 hv.; vesivoima, 1,300 hv.	1	1	17	23	341	108	359	132	Käyt. puuvanuk. ja selluloosaa 592,767 m. arv.; rätejä 24,000 m. arv.; kalkkia 16,000 m. arv.; sek. ulk. r. tav. 227,000 m. arv.
5 höyryk., 62 hv.; vesivoima.	4	—	12	10	125	50	141	60	Käyt. ulkom. raakatav. 152,000 m. arv.; 4,807,707 $\text{\$}$ puu- vanuk. 260,000 m. arv.
19 höyryk., 539 hv.	14	6	77	102	832	380	923	488	Käyt. 18,972,169 $\text{\$}$ puuvanuk. ja selluloosaa 1,844,000 m. arv.; rätit ja muut kotim. raakatav. 340,000 m. arv.; ulk. raakat. 779,000 m. arv.
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	19	5	19	5	Käyt. paperia, liimaa y. m. 28,000 m. arv.; värejä 42,000 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumääriä	Valmistetun tavarantoivotus Suomen markkoissa.	Valmistetun tavarantoivotus ja laji.	
VIII	21	1	150,000	385,000 käär. tapetteja ja reunuksia.	
		2	261,000		
		Pussi- ja kirjeenkuoritehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		3	47,500	—	
		1	44,368	1,700,000 pussia, 5,200,000 kirjeenkuorta.	
		1	16,000	2,000,000 kirjeenkuorta.	
	1	235	48,000 paperipussia.		
	1	1,400	65,000 kirjeenkuorta.		
	7	109,503	1,748,000 pussia, 7,265,000 kirjeenkuorta.		
	" "	" "	Kirjansitomatehtaita.		
			<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>		
18			134,141	—	
12			49,317	—	
8			199,406	Sekatöitä, joista isoin osa virsikirjojen sitomista.	
8			24,445	—	
3			9,660	—	
6			20,090	—	
12			69,273	—	
5			6,555	—	
IX	22	72	512,887		
		Puun-, luun-, kautsun-, guttaperkan ja samanl. kalust. tarkoitavaa teollisuutta.			
		Sahalaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>			
		4	1,152,865	8,986 strtia sahattuja puutavaroita, 450 strtia höyl. sja, 1,225 sylvä puita.	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuna mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 4 hv.	—	—	5	—	13	4	18	4	Käyt. väriaineita y. m. 6,200 m. arv.
2 höyryk., 12 hv.	—	—	5	—	32	9	37	9	
—	—	2	—	4	5	13	5	19	Käyt. paperia 27,945 m. arv.
—	1	—	2	3	1	20	4	23	" " 33,860 " "
—	—	—	—	—	3	2	3	2	" " 7,000 " "
—	—	2	—	2	—	—	—	4	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
—	1	4	2	9	9	36	12	49	Käyt. paperia 68,805*) m. arv.
1 höyryk., ? hv.	3	1	11	9	57	46	71	56	Kaikki ilm. yhdestä kirjansitomatehtaita, joka käyt. yhteydessä kirjapainon kanssa, kuuluvat kirjapaino-ilmoit.
—	4	8	8	13	19	10	31	31	—
—	5	28	10	27	27	12	42	67	Käyt. kotim. raakatav. 46,500 m. arv.; ulkom. sja 24,800 m. arv.
—	1	—	4	—	16	—	21	—	—
—	—	—	1	—	4	2	5	2	—
—	6	—	10	—	20	—	36	—	—
—	1	2	10	13	22	15	33	30	—
—	—	—	1	—	5	—	6	—	—
1 höyryk., ? hv.	20	39	55	62	170	85	245	186	—
4 höyryk., 156 hv.	1	—	10	10	136	14	147	24	Työväen luku yhd. höyrysa- hasta kuuluu höyrynik- kariiverstaiden ilm. Sahattu 380,000 tukkia.

Ryhmä.	Luoikka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
					IX
		3	Hämeen lääni	323,273	2,335 strtia sah. puutavaroita.
		4	Wiipurin lääni	3,924,202	32,250 strtia sah. puutavaroita, joista 2,231 strtia kimpää.
		1	Mikkelin lääni	42,000	150 strtia lautoja 240 strtia squaresta.
		4	Waasan lääni	310,200	3,182 strtia lautoja ja kimpää.
		3	Oulun lääni	1,004,450	6,970 strtia lautoja.
		20		8,398,990	66,038 strtia sah. puutav., joista 4,216 strtia kimpää, 450 strtia höyl. tav., 240 strtia koivusquaresta.
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		26	Uudenmaan lääni	2,823,830	21,830 strtia sah. puutav., 180 strtia koivusquaresta, 785,000 kattoliisteitä.
		43	Turun ja Porin lääni	7,677,710	3,753 strtia sah. puutavaroita.
		59	Hämeen lääni	4,239,861	40,976 strtia sah. puutav., 363 ^{*)} strtia koivusquaresta, 300 viskuukonetta, 12,000 sikaarilaa-tikkua.
		28	Wiipurin lääni	5,701,494	45,534 strtia sah. puutav., joista 300 strtia höyl. sja ja 1,860 strtia kimpää, 23 strtia koivusquaresta; puutarhamyöpeleitä 12,000 m. arv.
		11	Mikkelin lääni	945,520	17,708 strtia lankk. ja laut., 50 strtia koivusquaresta.
		18	Kuopion lääni	2,590,745	22,484 strtia lankk. ja lautoja 900 strtia koivusquaresta.
		67	Waasan lääni	1,438,243	15,146 strtia lankk. ja lautoja, 625 strtia koivusquaresta ja kimpää.
		31	Oulun lääni	3,219,072	26,446 strtia lankk. ja lautoja.
		283		28,636,475	193,877 strtia lankk., battersia ja lautoja, 2,141 strtia koivusquaresta.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 80 hv.	—	—	20	6	270	40	290	46	Sahattu 333,178 tukkia 1,300,000 m. arv.
2 höyryk., 55 hv.; 1 vesisaha 1 turb., 36 hv.	—	—	5	—	83	4	88	4	Sahattu 125,821 tukkia. Yksi saha kävi ainoastaan yhden kuukauden.
7 höyryk., 298 hv.	9	—	30	5	591	71	630	76	Sahattu 945,000 tukkia.
1 höyryk., 10 hv.	—	—	2	3	20	5	22	8	Sahattu 15,000 tukkia, 1,200 kuut. syltä koivuja.
5 höyryk., 85 hv.	9	—	4	—	75	1	88	1	Sahattu 116,599 tukkia.
2 höyryk., 90 hv., 1 vesisaha, 40 hv.	6	1	26	1	215	44	247	46	Sahattu 181,274 tukkia 791,870 m. arv.
23 höyryk., 774 hv., 2 vesisahaa.	25	1	97	25	1,390	179	1,512	205	Sahattu 2,096,872 tukkia, 1,200 kuut. syltä koivuja.
13 höyryk., 286 hv.; 14 vesisahaa.	7	1	38	9	512	44	557	54	Sahattu 850,776 tukkia, 1,520 kuut. syltä koivuja.
28 höyryk., 627 hv.; 18 vesisahaa.	44	10	137	9	1,589	84	1,770	103	Sahattu 2,436,516 tukkia.
41 höyryk., 716 hv., 18 vesisahaa, 3 turb., 60 hv.; 3 sahalla yht. motori muiden tehtaiden kanssa.	26	7	97	18	1,207	75	1,330	100	Sahattu 1,817,836 tukkia. Yksi saha paloi syksyllä poroksi.
19 höyryk., 530 hv.; 9 vesisahaa.	8	5	70	5	1,343	79	1,421	89	Sahattu 1,494,950 tukkia.
3 höyryk., 55 hv.; 8 vesisahaa.	1	—	25	2	489	15	515	17	Sahattu 402,457 tukkia.
5 höyryk., 195 ^{*)} hv., 13 vesisahaa.	20	—	48	—	620	5	688	5	Sahattu 750,296 tukkia — 1,575,000 m. arv. 6,000 ? syltä koivuja.
20 höyryk., 368 hv., 47 vesisahaa.	6	—	27	3	635	40	668	43	Sahattu 564,374 tukkia, 755,700 kuut. jalkaa koivuja.
9 höyryk., 330 hv.; 22 vesisahaa.	21	—	75	29	826	121	922	150	Sahattu 532,839 tukkia.
138 höyryk., 3,107 hv.; 148 vesisahaa.	133	23	517	75	7,221	463	7,871	561	Sahattu 8,850,044 tukkia, 11,020 kuut. syltä koivuja.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.		
IX	22	Parkkimyllyjä. <i>Maaseuduilla.</i>				
		1	Kuopion lääni	32,815	65,630 L $\ddot{a}$ jauhattua pajunparkkia.	
	"	"	Rahnatehtaita. <i>Maaseuduilla.</i>			
			1	Wiipurin lääni	150,000	1,500 strtia tulitikkuaaineita.
	"	"	Puuvillatehtaita. <i>Maaseuduilla.</i>			
			1	Wiipurin lääni	19,000	80 strtia tulitikkuaaineita, 60,000 kiloa puuvilloja; 2,000,000 paketinkannatinta.
	"	23	Höyr. käyppiä nikkariverstaita. <i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
3			Uudenmaan lääni	581,300	Nikkarintöitä, höyläyitä puutav., tammiparketteja 31,500 m. arv.; peililasitöitä 23,200 m. arv.	
2			Turun ja Porin lääni	365,473	Nikkarintöitä rak. varten, myöpeleitä.	
1			Waasan lääni	46,000	—	
1			Oulun "	20,050	Sekal. nikkarintöitä ja voidrittelejä.	
7				1,012,823		
		Maaseuduilla.				
		1	Uudenmaan lääni	75,000	Nikkarintöitä rak. varten, myöpeleitä y. m.	
		1	Turun ja Porin lääni	3,423	—	
		1	Wiipurin lääni	25,000	Ikunua, ovia, sälemyöpeleitä.	
		3		103,423		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
1 höyryk., 8 hv.	—	—	—	—	20	—	20	—	Käyt. 65,630 L $\ddot{a}$ pajunparkkia 22,970 m. arv.
1 höyryk., 15 hv.	—	—	11	—	48	6	59	6	Sahattu 230,000 kuut. jalk. haapaa 57,000 m. arv.
Vesivoima.	—	—	12	—	27	—	39	—	Sahattu puutav. 6,000 m. arv.
3 höyryk., 56 hv.	4	—	7	—	170	1	181	1	Käyt. ulkom. puulajia 28,600 m. arv., kotim. lasia 9,800 m. arv., ulk. saa 5,700 m. arv.
3 " 43 "	2	—	5	—	135	9	142	9	—
1 " 5 "	—	—	2	—	8	—	10	—	—
1 " 6 "	—	—	1	—	16	—	17	—	Käyt. 16,000 pyökkikimpää 1,600 m. arv., tammea 280 m. arv.
8 höyryk., 110 hv.	6	—	15	—	329	10	350	10	
1 höyryk., 20 hv.	—	—	1	—	29	—	30	—	—
1 " 3 "	—	—	1	—	4	—	5	—	—
Yht. motori höyry- sahan kanssa.	—	—	—	—	12	—	12	—	—
2 höyryk., 23 hv.	—	—	2	—	45	—	47	—	—

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.			
IX	23	Nikkarinversteita.					
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>					
		36	Uudenmaan lääni	243,226	—		
		39	Turun ja Porin lääni	108,795	—		
		26	Hämeen lääni	97,612	—		
		24	Wiipurin lääni	97,235	—		
		9	Mikkelin ”	20,095	—		
		24	Kuopion ”	45,068	—		
		19	Waasan ”	68,616	—		
		14	Oulun ”	30,474	—		
		191		711,121			
		<i>Maaseuduilla.</i>					
		1	Wiipurin lääni	2,000	350,000 puisia apteekkiaskeja.		
		1	Waasan lääni	1,800	9,000 sikaarilaatikkoa.		
		2		3,800			
		”	”	Ruumiinkirstutehtaita.			
				<i>Kaupungeissa.</i>			
				2	Uudenmaan lääni	30,955	
				Sorvaustehtaita.			
<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>							
8	Uudenmaan lääni			14,474	—		
14	Turun ja Porin lääni			26,569	—		
5	Hämeen lääni			10,430	1,825 tusin. piippuja, sekatoita.		
10	Wiipurin lääni			8,965	—		
5	Mikkelin ”			3,635	—		
6	Kuopion ”	5,060	—				
1	Waasan ”	505	—				
1	Oulun ”	1,500	—				
50		71,138					

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	1	—	14	—	178	—	193	—	—
—	1	—	22	—	113	—	136	—	—
—	—	—	6	—	101	—	107	—	Käyt. kotim. raakatav. 24,250 m. arv.; ulk. sija 2,350 m. arv.
—	1	—	3	—	71	—	75	—	—
—	—	—	1	—	30	—	31	—	—
—	—	—	1	—	59	—	60	—	—
—	2	—	10	—	76	—	88	—	—
—	—	—	4	—	38	—	42	—	—
	5	—	61	—	666	—	732	—	
Vesivoima.	2	—	—	—	4	—	6	—	—
	2	—	4	—	6	—	12	—	Käyt. 400 leppätukkaa 200 m. arv.
	—	—	—	—	7	—	7	—	—
1 höyryk., 4 hv.	1	—	2	—	14	—	17	—	—
—	2	—	6	2	21	—	29	3	—
—	3	—	1	—	15	—	19	—	Käyt. kotim. raakatav. 1,430 m. arv.; ulk. sija 2,870 m. arv.
—	—	—	3	—	12	—	15	—	—
—	—	—	—	—	6	—	6	1	—
—	1	—	2	—	8	—	11	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	1	—	2	—	3	—	—
1 höyryk., 4 hv.	7	—	15	2	79	—	101	4	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
IX	23			
		1	<i>Maaseuduilla.</i> Turun ja Porin lääni . . .	2,280 600 pienatuolia, 10 keinutuolia.
			Lankarullatehtaita. <i>Maaseuduilla.</i>	
		1	Uudenmaan lääni . . .	100,000 137,409 krossia bobbineja.
		1	Hämeen lääni	296,000 374,000 „ „
		2		396,000 511,409 krossia bobbineja.
			Tynnyrintekijän verstaaita. <i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>	
		4	Uudenmaan lääni	29,094 —
		3	Turun ja Porin lääni	95,188 —
		1	Hämeen lääni	2,000 Sek. tammiastioita.
		2	Wiipurin „	2,021 —
	1	Waasan „	9,450 3,000 voidritteliä	
	11		137,753	
		Väkipörähtehaita. <i>Kaupungeissa.</i>		
	1	Turun ja Porin lääni	5,500 Väkipörähtiä ja sek. rautatöitä.	
		Korkkitehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>		
	1	Turun ja Porin lääni	350,000 53,000,000 korkkia.	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Vesivoima.	—	—	—	—	3	—	3	—	—
1 höyryk., 15 hv., vesivoima.	1	3	4	4	33	19	38	26	Sahattu 1,268 k. syltä koivu- vuja — 24,300 m. arv.
3 höyryk., 125 hv.	—	—	14	12	78	26	92	38	Käyt. 1,650 k. syltä koivu- propsia; 578 strtia koivu- squaresta.
4 höyryk., 140 hv.	1	3	18	16	111	45	130	64	Käyt. 2,918 k. syltä koivu- vuja, 578 strtia koivusquaresta.
—	—	—	—	—	10	—	10	—	Käyt. ulkom. puutav. 6,000 m. arv.
1 höyryk., 12 hv.	3	—	2	—	25	—	30	—	Käyt. ulkom. raakatav.: tam- mea ja pyökiä sekä van- teita 54,000 m. arv.
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	7	—	3	—	10	—	Käyt. 10,000 pajuvannetta; ulkom. raakatav.: 10,000 pajuvannetta, 5,000 pyökki- kimpeä, 2,000 tammikimpeä.
1 höyryk., 12 hv.	3	—	9	—	42	—	54	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	4	—	6	—	—
1 höyryk., ? hv.	—	—	—	—	11	45	11	45	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
IX	1	<i>Maaseuduilla.</i>		
		Wiipurin lääni	15,000	2,000,000 korkkia.
	24	Koppatehtaita.		
		<i>Kaupungeissa.</i>		
		1 Uudenmaan lääni	7,285	—
		1 Turun ja Porin lääni	4,065	1,080 koppaa, 100 myöpeitä.
		2	11,350	
	" "	Leikkikalutehtaita.		
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>		
		1 Turun ja Porin lääni	1,000	—
1 Kuopion lääni		3,400	Sekal. puisia ja paperiaineisia leikkikaluja.	
	2	4,400		
" "	Kampatehtaita.			
	<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
	1 Uudenmaan lääni	600	—	
	2 Turun ja Porin lääni	4,490	—	
	3	5,090		
" 25	Teht. kaututeoksia varten.			
	<i>Kaupungeissa.</i>			
	2	71,600	Leimasimia ja kaiveruksia.	
" 26	Ajokalu- ja Vaunutehtaita.			
	<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
	2	158,995	—	

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.	
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.			
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	Käyt. korkkiparkkia 9,200 m. arv.
—	—	—	—	—	—	2	3	2	3	—
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	—	—	—	4	3	4	3	—
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	8	2	3	11	1	1	12	14	14	—
—	8	2	3	11	3	1	14	14	14	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	1	—	4	—	5	—	—	—
—	—	—	1	—	5	—	6	—	—	—
—	—	—	2	—	13	8	15	8	8	Käyt. niklatuita leimasintarpeita 8,000 m. arv., 600 kiloa kauttua 700 m. arv., värejä 2,500 m. arv.
1 höyryk., 4 hv.; 1 kaasumotori, 2 hv.	—	—	10	—	94	—	104	—	—	Käyt. kotim. raakatav. 38,247 m. arv., ulk. samoja 17,130 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
IX	26	4	Turun ja Porin lääni	9,054	—
		2	Hämeen lääni	2,480	—
		1	Wiipurin lääni	705	—
		1	Waasan lääni	1,170	—
		1	Oulun lääni	1,218	—
		13		173,622	
			<i>Maaseuduilla.</i>		
		1	Turun ja Porin lääni	18,000	Ajoneuvoja.
			Rakennusteollisuutta.		
			Muurareja ja rakennusurakkamiehiä.		
			<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
		21	Uudenmaan lääni	322,148*)	Sek. rakennustöitä, joihin muurattiin 8,820,000 tiiltä.
	"	27	4	Turun ja Porin lääni	2,091
20			Wiipurin lääni	428,575	—
6			Mikkelin lääni	11,435	—
8			Waasan lääni	160,852	—
			59		925,101*)
			Maalareita- ja tapetinpäijöitä.		
			<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
		61	Uudenmaan lääni	561,368	—
		44	Turun ja Porin lääni	252,625	—
		15	Hämeen lääni	87,862	—
	25	Wiipurin lääni	185,753	—	
	7	Mikkelin "	16,946	—	
	16	Kuopion "	78,673	—	
	18	Waasan "	76,026	—	
	17	Oulun "	59,309	—	
	203		1,318,562		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	
—	—	—	1	—	9	—	10	—	—
—	—	—	1	—	4	—	5	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	—	—	3	—	3	—	—
1 höyryk., 4 hv.	—	—	12	—	113	—	125	—	—
Vesivoima.	—	—	—	—	12	—	12	—	—
5 höyryk., 16 hv.	1	—	52	3	699	154	752	157	Ilmoitukset valmistetun tavar. arv. ja työväen lukumäärät hyvin vaillinaiset. Palloissa maksettiin 545,304 m.
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	5	—	254	23	259	23	—
—	1	—	—	—	12	—	13	—	—
—	9	—	19	—	42	4	70	4	—
5 höyryk., 16 hv.	11	—	76	3	1,009	181	1,096	184	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	6	—	37	1	330	5	373	6	—
—	—	—	27	—	155	—	182	—	—
—	—	—	15	—	65	—	80	—	—
—	1	—	17	—	107	—	125	—	—
—	—	—	3	—	15	—	18	—	—
—	1	—	10	1	77	2	88	3	—
—	1	—	7	—	68	—	76	—	—
—	3	—	8	—	38	—	49	—	—
—	12	—	124	2	855	7	991	9	—

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.			
X	27	Lasimestareita ja kul-taajaita.					
		<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>					
		5	Uudenmaan lääni	29,700	—		
		8	Turun ja Porin lääni	42,277	—		
		2	Hämeen lääni	18,500	—		
		2	Mikkelin lääni	5,500	—		
		1	Kuopion ”	1,565	—		
		6	Waasan ”	6,246	—		
		1	Oulun ”	1,100	—		
		25		104,888			
		”	”	Nuohojia.			
				<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>			
				9	Uudenmaan lääni	46,920	—
				4	Turun ja Porin lääni	14,941	—
				2	Hämeen lääni	3,150	—
4	Wiipurin lääni			8,825	—		
1	Mikkelin lääni			?	—		
3	Kuopion lääni			4,100	—		
5	Waasan lääni			6,099*)	—		
2	Oulun lääni			3,000	—		
30		87,035*)					
”	”	Kadunlaskijoita.					
		<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>					
	1	Uudenmaan lääni	78,000	—			
XI	28	Ravinto- ja nautinto-aineita valm. teollisuutta.					
		Jauhomyllyjä.					
	6	Uudenmaan lääni	54,370	39,436 L $\ddot{a}$ ruisjauhoja, jauhattu 6,500 tynn. viljaa.			

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	12	—	12	—	—	—
—	3	—	2	10	—	15	—	—	—
—	—	—	—	3	—	3	—	—	Käyt. lasia 15,000 m. arv.; sekataiv. 850 m. arv.
—	—	—	—	2	—	2	—	—	Käyt. lasia 4,700 m. arv.
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
—	—	—	—	6	—	6	—	—	—
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
—	3	—	2	35	—	40	—	—	—
—	—	—	3	24	—	27	—	—	—
—	—	—	5	13	—	18	—	—	—
—	1	—	—	5	—	6	—	—	—
—	—	—	2	10	—	12	—	—	—
—	1	—	—	1	—	2	—	—	—
—	—	—	2	3	—	5	—	—	—
—	1	—	—	9	—	10	—	—	—
—	—	—	—	4	—	4	—	—	—
—	3	—	12	69	—	84	—	—	—
—	5	—	8	85	—	98	—	—	—
2 höyryk., 35 hv. 1 myllyllä yht. mot. höyry- sahan kanssa; tuuliv.	—	—	—	13	—	13	—	—	3 höyrymyllyä; 3 tuulimyllyä.

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
XI	28	1	—	Jauhettu 18,700 tynn. viljaa.	
		3	715,001	—	
		3	—	Jauhettu 5,500 tynn. viljaa.	
	2	2	200,312	—	
		3	1,138,800	617,000 L $\ddot{a}$ ruisjauhoja ja sihtijauh., 27,000 L $\ddot{a}$ ohrajauhoja ja sihtijauh., 7,200 L $\ddot{a}$ ohraryynejä, 285 L $\ddot{a}$ mannaryynejä, 9,500 L $\ddot{a}$ vehnäjauhoja, 45,300 L $\ddot{a}$ riisiryynejä, 7,200 L $\ddot{a}$ kaurajauh. 34,000 g sekal. surpaa, maks. vast. jauh. 3,165 tynn. viljaa.	
	3	3	1,119,138	206,200 kiloa riisiryynejä, 24,800 kiloa mannaryynejä, 61,500 kiloa vehnäjauhoja, 5,147,352 kiloa ruis- ja ohrajauhoja sekä ohraryynejä, 152,300 kiloa rehujaouhoja, jauh. 7,000 tynn. ulk. viljaa.	
		21	3,227,621		
	<i>Maaseudulla.</i>				
		106	—	—	Jauh. 199,321 *) tynn. viljaa.
		129	—	—	" 169,109 " "
	157	—	—	" 269,802 " "	
	274	—	—	" 295,531 " "	
	189	—	—	" 176,130 " "	
	178	—	—	" 172,008 " "	

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
Vesivoima.	—	—	—	—	3	—	3	—	—
3 höyryk., 82 hv.	—	—	—	—	15	—	15	—	3 höyrymyllyä.
Vesivoima; yhd. yhteinen motori höyryrsahan kanssa.	1	—	—	—	4	—	5	—	1 " 2 vesimyllyä.
3 höyryk., 30 hv.	—	—	—	—	8	—	8	—	2 " "
1 höyryk., 60 hv., vesivoima, yhd. yhteinen motori höyryrsahan kanssa.	—	—	—	—	31	—	31	—	2 " 1 "
4 höyryk., 141 hv.	—	—	—	—	35	13	35	13	3 "
13 höyryk., 348 hv.	1	—	—	—	109	13	110	13	15 höyrymyllyä, 3 vesimyllyä, 3 tuulimyllyä.
4 höyryk., 30 hv.; vesivoima.	—	—	2	—	129	1	131	1	4 höyrym., 102 vesimyllyä.
4 höyryk., 32½ hv. Yhd. myllyllä yht. motori höyryrsahan kanssa, vesiv.	—	—	1	—	155	—	156	—	5 " 124 "
12 höyryk., 70 hv.; vesivoima, tuulivoima, 5:ellä myllyllä yht. motori höyryrsahan kanssa.	1	—	3	—	186	—	190	—	17 " 136 " 4 tuulimyllyä.
3 höyryk., 22 hv., vesivoima, 3 myllyllä yht. motori höyryrsah. kanssa, tuliv.	1	—	3	—	299	—	303	—	6 höyrym., 261 vesimyllyä, 7 tuulimyllyä.
7 höyryk., 39½ hv.; vesivoima.	2	—	2	—	200	—	204	—	7 höyrym. 182 vesimyllyä.
3 höyryk., 20 hv., vesiv., yhd. myllyllä yht. mot. höyryrsah. ja toisella yht. mot. parkkimyllyllä kanssa.	3	—	2	—	187	—	192	—	5 " 173 "

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä		Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
XI		253	Waasan lääni	—	Jauh. 311,220*) tynn. viljaa, josta 1,400 tynn. venäj. rukiita 20,000 m. arv.
		59	Oulun lääni	70,000*)	Jauh. 76,340 tynn. kotim. viljaa, 2,400 mattoa venäj. rukiita.
		1,345		70,000*)	Jauh. 1,669,461*) tynn. kotim. viljaa, 3,800 tynn. venäj. rukiita.
"	28	Mallastehtaita. <i>Maaseuduilla.</i>			
		1	Hämeen lääni	18,000	11,000 L $\mathcal{E}$ ohramaltaita.
"	"	Potaatijauhotehtaita. <i>Maaseuduilla.</i>			
		1	Hämeen lääni	5,000	1,300 L $\mathcal{E}$ potatijauhoja.
"	29	Sokeritehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	4,000,000	3,686,367 kiloa puh. sokeria, 151,490 kiloa fariini sokeria; 201,722 kiloa siirappia.
		1	Turun ja Porin lääni	1,900,000	1,566,880 kiloa puh. ja fariini sokeria ynnä siirappia.
		2		5,900,000	5,404,437 kiloa puh. ja fariini sokeria, 201,722 kiloa siirappia.
"	"	Sikuri- ja kahvinlisäys-tehtaita. <i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	35,000	Poltettua kahvia.
		1	Hämeen lääni	84,900	240,050 kiloa polt. ja jauh. sikuria.
		1	Wiipurin lääni	27,000	76,000 kiloa polt. ja jauh. sikuria.
		1	Waasan lääni	253,000	655,800 kiloa polt. ja jauh. sikuria.
		4		399,900	971,850 kiloa polt. ja jauh. sikuria.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 18 hv., vesivoima, 7 myllyllä yht. motori höyrysaahan kanssa.	1	—	5	—	325	—	331	—	9 höyryk., 244 vesimyllyä.
11 höyryk., 74 hv., vesivoima Yhd. myllyllä yht. motori höyrysaahan kanssa.	—	—	1	—	74	—	75	—	11 „ 48 „
45 höyryk., 306 hv.	8	—	19	—	1,555	1	1,582	1	64 höyrym., 1,270 vesimyllyä, 11 tuulimyllyä.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 höyryk., 6 hv.	—	—	—	—	2	—	2	—	Käyt. 800 tynn. potaatteja.
12 höyryk., 135 hv.	—	—	2	—	113	2	115	2	Käyt. 4,201,137 kiloa raakasokeria.
6 „ 96 „	—	—	1	—	91	2	92	2	Käyt. 1,666,638 $\mathcal{E}$ raakasokeria 1,411,700 m. arv.
18 höyryk., 231 hv.	—	—	3	—	204	4	207	4	Käyt. 5,867,775 kiloa raakasokeria.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 höyryk., 10 hv.	1	—	1	—	6	6	8	6	Käyt. kahvia 25,000 m. arv. „ 32,473 L $\mathcal{E}$ sikuria 64,946 m. arv.
1 „ 6 „	—	—	—	—	7	—	7	—	Käyt. ulk. sikurijuuria 21,000 m. arv.
1 „ 14 „	—	—	—	1	5	15	5	16	Käyt. 780,670 kiloa sikurijuuria 154,485 m. arv.
3 höyryk., 30 hv.	1	—	1	1	20	21	22	22	Käyt. sikurijuuria 240,431 m. arv.; kahvia 25,000 m. arv.

Ryhmä.	Luokka.	Lukunsaarä.	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.		
XI	29	<i>Maaseuduilla.</i>				
		1	Uudenmaan lääni	11,800 Sikuria.		
		1	Wiipurin lääni	33,000 10,780 L $\ddot{a}$ poltettua sikuria.		
	2		44,800			
"	30	Leipureita.				
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>				
		44	Uudenmaan lääni	949,843	—	
		49	Turun ja Porin lääni	478,594	—	
		14	Hämeen lääni	218,261	—	
		22	Wiipurin lääni	268,008	—	
		10	Mikkelin lääni	76,571	—	
		15	Kuopion lääni	140,693	—	
		34	Waasan lääni	356,714	—	
		17	Oulun lääni	82,838	—	
			205		2,571,522	
"	"	Sokerileivostehdaita.				
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>				
		5	Uudenmaan lääni	142,257	—	
		4	Turun ja Porin lääni	71,981	—	
		2	Hämeen lääni	13,103	—	
		2	Wiipurin lääni	4,000	—	
		2	Kuopion lääni	6,095	—	
		2	Waasan lääni	9,550	—	
		1	Oulun lääni	10,000	—	
			18		256,986	
		"	"	Teurastuslaitoksia.		
<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>						
42	Uudenmaan lääni			649,667 Teurastettu 6,910 nautaa, 196 vasikkaa, 372 lammasta, 267 sikaa.		
15	Turun ja Porin lääni			125,981	—	
6	Hämeen lääni	24,970	—			

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.	
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.			
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	Käyt. 35,000 kiloa raaka-sikuria, 7,199 m. arv.
1 höyryk., 6 hv.	Työläiset kuuluvat maatilalle.								Käyt. 13,000 L $\ddot{a}$ sikurijuuria.	
1 höyryk., 6 hv.	—	—	—	—	—	3	3	3	3	
—	6	1	29	5	134	45	169	51	—	
—	9	2	14	2	80	37	103	41	—	
—	1	1	9	—	38	10	48	11	—	
—	2	—	13	1	51	9	66	10	—	
—	1	—	2	1	13	1	16	2	—	
—	—	—	5	—	27	12	32	12	—	
—	1	—	14	1	61	24	76	25	—	
—	—	—	2	—	15	16	17	16	—	
	20	4	88	10	419	154	527	168		
—	—	—	4	1	13	4	17	5	—	
—	—	—	2	—	13	2	15	2	—	
—	—	—	4	1	4	5	8	6	—	
—	—	1	—	—	2	1	2	2	—	
—	—	—	—	—	2	1	2	1	—	
—	—	—	1	—	3	—	4	—	—	
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	
	—	1	11	2	37	15	48	18		
—	—	—	2	—	74	2	76	2	—	
—	—	—	—	—	20	4	20	4	—	
—	2	—	—	—	9	6	11	6	—	

Ryhmä	Luokka	Lukumääriä	Valmistetun tavarann brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarann paljous ja laji.
XI	12	Wiipurin lääni	152,696	—
	2	Mikkelin lääni	4,980	—
	13	Kuopion lääni	112,285	—
	6	Waasan lääni	59,545	Teurastettu 595 nautaa, 112 si- kaa; 1,642 L $\text{\pounds}$ sianlihaa.
	4	Oulun lääni	45,525	—
	100		1,175,649	
"	30	Makkaratehtaita. <i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
	7	Uudenmaan lääni	203,119	—
	7	Turun ja Porin lääni	96,683	—
	3	Hämeen lääni	33,840	—
	3	Wiipurin lääni	12,800	—
	2	Kuopion lääni	12,400	—
	4	Waasan lääni	17,334	—
	1	Oulun lääni	9,500	—
	27		385,676	
"	"	Meijereitä. <i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
	1	Turun ja Porin lääni	63,082	64,231 $\text{\pounds}$ voita.
	1	Hämeen lääni	22,262	29,364 " saa
	2		85,344	93,595 $\text{\pounds}$ voita.
		<i>Maaseuduilla.</i>		
	16*)	Uudenmaan lääni	208,494*)	50,337*) $\text{\pounds}$ voita, juustoa.
	68	Turun ja Porin lääni	1,278,746	1,149,502 $\text{\pounds}$ voita, 220,211 $\text{\pounds}$ ja 600 juustoa.
	33	Hämeen lääni	663,714	584,119 $\text{\pounds}$ voita, 71,662 $\text{\pounds}$ ja 700 juustoa.
	8	Wiipurin lääni	133,000	120,106 $\text{\pounds}$ voita, 21,940 $\text{\pounds}$ juustoa.

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	2	—	4	—	21	—	27	—	—
—	—	—	—	—	3	—	3	—	—
—	—	—	—	—	23	—	23	—	—
1 höyryk., 6 hv.	1	—	—	—	15	—	16	—	—
—	—	—	1	—	7	—	8	—	—
1 höyryk., 6 hv.	5	—	7	—	172	12	184	12	—
—	—	—	7	—	33	3	40	3	—
—	1	—	—	—	21	2	22	2	—
—	—	—	—	—	7	—	7	—	—
—	1	—	2	—	5	—	8	—	—
—	—	—	1	—	3	—	4	—	—
—	—	—	1	—	6	1	7	1	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	2	—	11	—	76	6	89	6	—
1 höyryk., 4 hv.	—	—	—	—	2	3	2	3	—
1 " 2 "	—	—	—	—	1	4	1	4	—
2 höyryk., 6 hv.	—	—	—	—	3	7	3	7	—
4 höyryk., 8 1/2*) hv.	1	—	—	—	15	38	16	38	—
39 höyryk., 111 1/4 hv. Yhd. meijerillä yht. motori höyrymyllyn kanssa.	3	1	4	5	51	155	58	161	—
12 höyryk., 32 1/2*) hv. Kahd. meijerillä yht. motori höyry- sahan kanssa.	1	—	2	5	30	87	33	92	Työväenlukuun kuuluu mei- jerikoulun oppilaat.
1 höyryk., 3 hv.; yhd. meijerillä yht. mo- tori höyrymyllyn kanssa.	—	1	1	—	6	14	7	15	—

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä		Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.
XI	30	9	Mikkelin lääni	45,352	43,812 ₧ voita, 800 ₧ juustoa.
		3	Kuopion ”	28,830	28,540 ₧ voita, 5,210 ₧ juustoa.
		79	Waasan ”	1,436,899	1,457,178 ₧ voita, 3,166 ₧ juustoa.
		30	Oulun ”	302,859	322,618 ₧ voita.
	246		4,097,894	3,756,212 ₧ voita, 322,989 ₧ ja 1,300 kpl. juustoa.	
”	”	Säilytys- (konservi-) laitteita. <i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Waasan lääni	530	—
		2	Oulun ”	32,000	1,900 L₧ säilyyn pant. ja suol. lohta, 2,000 koteloa säilyt. linnunlihaa.
	3		32,350		
”	31	Oluttehtaita. <i>Kaupungeissa ja kaupaloissa</i>			
		4	Uudenmaan lääni	1,775,764	2,254,520 knua olutta, 1,500 knua portteria, 11,500 knua simaa.
		10	Turun ja Porin lääni	910,559	1,155,672 knua olutta, 1,192 knua portteria.
		7	Hämeen lääni	360,639	444,142 knua olutta, 764 knua portteria.
		5	Wiipurin ”	576,232	914,117 knua olutta, 2,500 knua simaa.
		2	Mikkelin ”	55,770	85,000 knua olutta, ja portteria.
	6	Kuopion ”	156,353	216,700 (?) knua olutta, 3,500 knua portteria ja 1,950 knua simaa.	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 9 hv. Yhd. yht. motori höyr. kanssa.	—	—	—	—	4	9	4	9	—
1 höyryk., 3 hv.	—	—	—	—	2	7	2	7	—
60 höyryk., 204*) hv., vesivoima, 3 meijerillä yhteinen motori höyr. sahan kanssa.	—	—	14	9	97	149	111	158	—
12 höyryk., 58½ hv., 2 meij. yht. motori höyr. myllyn kanssa.	—	—	—	—	46	59	46	59	—
131 höyryk., 430 hv.	5	2	21	19	251	518	277	539	
—	Ilman erityistä työväestöä.								—
—	—	—	—	—	3	4	3	4	—
—	—	—	—	—	3	4	3	4	
5 höyryk., 142 hv.	1	—	2	—	233	83	236	38	Käyt. 224,020 *) L₧ kotim. viljaa; 6,400 *) L₧ ulkom. simaa, 2,450 *) L₧ humaloita — 122,000 *) m. arv.,
3 ” 26 ”	—	—	3	—	119	17	122	17	Käyt. 16,720 *) L₧ kotim. viljaa, 102,000 L₧ ulkom. simaa, 20,000 *) ₧ humaloita.
1 ” 6 ”	—	—	—	—	62	7	62	7	Käyt. 44,800 L₧ kotim. ohria; 5,815 ₧ humaloita 14,000 m. arv.
2 ” 16 ”	1	—	1	—	81	6	83	6	?
—	—	—	—	—	10	5	10	5	Käyt. 13,727 L₧ kotim. viljaa, 2,940 ₧ humaloita — 7,500 m. arv.
—	—	—	—	1	35	7	35	8	Käyt. 42,000 (?) L₧ kotim. viljaa, 6,885 ₧ humaloita — 14,560 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
XI	31	7	Waasan lääni	250,737 297,620 knua olutta, 820 knua simaa, 40,000 pulloa virvoitusjuomia.	
		6	Oulun lääni	189,170 205,000 (?) knua olutta, 500 knua portteria.	
		47		4,275,224 5,572,771 knua olutta, 7,456 knua portteria, 16,770 knua simaa, 40,000 knua virvoitusjuomia.	
		<i>Maaseuduilla.</i>			
		7	Uudenmaan lääni	436,320 551,960 knua olutta, 2,560 knua portteria.	
		5	Turun ja Porin lääni	249,782 358,260 knua olutta, 2,500 knua portteria.	
		7	Hämeen lääni	190,989 283,826 knua olutta.	
		4	Wiipurin lääni	106,300 217,123 knua olutta, 1,000 litraa simaa, 2,000 litraa kivennäisvesiä.	
		2	Mikkelin lääni	32,400 54,000 knua olutta.	
		2	Kuopion lääni	20,974 26,285 knua olutta, 687 knua portteria.	
		11	Waasan lääni	290,949 403,938 knua olutta, 200 knua simaa.	
38		1,327,714 1,895,402 knua olutta, 5,747 knua portteria, 582 knua simaa, 4,000 pulloa kivennäisvesiä.			
Portteritehtaita.					
<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>					
2	Uudenmaan lääni	217,577 217,568 knua portteria, 92,429 knua olutta.			
<i>Maaseuduilla.</i>					
1	Uudenmaan lääni	95,000 64,800 knua olutta, 42,400 knua portteria.			

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	1	—	50	8	51	8	Käyt. 34,914 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa — 6,047 $\text{\AA}$ humaloita 16,000 m. arv.
2 höyryk., 6 hv.	1	—	—	—	33	14	34	14	?
13 höyryk., 196 hv.	1	—	7	1	623	147	633	148	Käyt. 376,211 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 108,400 L $\text{\AA}$ ulk. simaa, 90,687 $\text{\AA}$ humaloita 225,000 m. arv.
3 höyryk., 20 hv.	—	—	2	—	61	20	63	20	Käyt. 22,690 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 47,450 L $\text{\AA}$ ulk. samaa, humaloita 24,810 m. arv.
1 „ 6 „	—	—	—	—	61	6	61	6	Käyt. 20,950 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 24,000 L $\text{\AA}$ ulk. samaa, 10,120 $\text{\AA}$ humaloita 25,560 m. arv.
2 „ 10 „ Yhdellä olutteht. yhteinen motori höyryrsahan kanssa.	—	—	—	—	38	11	38	11	Käyt. 25,750 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 3,000 L $\text{\AA}$ venäl. samaa, 6,665 $\text{\AA}$ humaloita 15,000 m. arv.
1 höyryk., 2 1/2 hv.	—	—	—	—	28	5	28	5	Käyt. 5,039 L $\text{\AA}$ kotim. ja 18,741 L $\text{\AA}$ ulk. viljaa, 2,974* $\text{\AA}$ humaloita 4,738 m. arv.
—	—	—	—	—	8	1	8	1	Käyt. 7,440 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 1,050 $\text{\AA}$ humaloita 2,300 m. arv.
—	—	—	—	—	9	1	9	1	Käyt. 3,320 L $\text{\AA}$ viljaa — 560 $\text{\AA}$ humaloita — 1,240 m. arv.
1 höyryk., 4 hv.	—	—	2	1	76	11	78	12	Käyt. 55,010 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 1,370 L $\text{\AA}$ ulk. samaa, humaloita 23,300 m. arv.
8 höyryk., 42 1/2 hv.	—	—	4	1	281	55	285	56	Käyt. 140,199 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 94,561 L $\text{\AA}$ ulk. simaa, 38,870 $\text{\AA}$ humaloita 96,948 m. arv.
1 höyryk., 6 hv.	—	—	3	—	34	11	37	11	Käyt. 10,500 L $\text{\AA}$ kotim. viljaa, 25,883 L $\text{\AA}$ ulk. simaa, humaloita 20,900 m. arv.
1 höyryk., 6 hv.	—	—	2	4	20	4	22	8	—

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.
XI	31	Viinapolttimoita.		
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>		
		3	111,090	151,305 knua paloviinaa.
		8	409,427	495,450 " "
		4	194,300	234,500 " "
		1	72,944	72,944 " "
		2	49,249	53,235 " "
		4	151,908	160,660 (?) knua paloviinaa.
		2	156,542	185,488 knua paloviinaa.
		1	22,000	21,000 " "
	25	1,167,460	1,374,582 knua paloviinaa.	
	<i>Maaseudulla.</i>			
	6	417,720	468,062 knua paloviinaa, 30,000 ₯ painohiivaa.	
	4	144,006	194,326 knua paloviinaa.	
	2	230,237	220,297 knua paloviinaa 85,000 ₯ painohiivaa.	
2	102,157	83,820 knua paloviinaa.		
3	181,132	209,099 " "		
4	101,932	123,337 " "		
1	16,422	20,788 " "		
22	1,193,606	1,319,729 knua paloviinaa 115,000 ₯ painohiivaa.		

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
3 höyryk., 36 hv., yhd. polttim. yht. motori oluttehtaan kanssa.	—	—	—	—	35	—	35	—	Käyt. 52,645 L₯ kotim. viljaa, 566 tynn. potaatteja, 18,900 L₯ maissia.
8 höyryk., 74 hv.	—	—	—	—	161	4	161	4	Käyt. 217,300 L₯ kotim. viljaa, 12,000 L₯ ulk. smaa, 4,111 tynn. potaatteja.
4 " 53 "	—	—	—	—	51	—	51	—	Käyt. 108,766 L₯ kotim. viljaa.
1 " 15 "	—	—	—	—	18	—	18	—	Käyt. ulkom. viljaa 40,908 m. arv.
2 " 27 "	—	—	—	1	29	—	30	—	Käyt. 27,872 L₯ kotim. viljaa.
1 " 15 "	—	—	—	—	72	—	72	—	" 88,000 " " "
2 " 35 "	—	—	—	—	27	—	27	—	" 90,000 " " "
Yht. motori höyrymyllyn kanssa.	—	—	—	—	16	1	16	1	Käyt. 1,050 tynn. " "
21 höyryk., 255 hv.	—	—	1	—	409	5	410	5	Käyt. 597,200 L₯ kotim. viljaa, 4,677 tynn. potaatteja, 60,900 L₯ ulk. viljaa, josta 18,900 L₯ maissia.
6 höyryk., 84 hv.	—	—	1	—	61	5	62	5	Käyt. 130,830 L₯ kotim. viljaa, 2,481 tynn. potaatteja, 87,279 L₯ ulk. viljaa.
3 " 26 "	—	—	—	—	43	2	43	2	Käyt. 88,875 L₯ kotim. viljaa, 1,680 L₯ ulk. samaa, 1,776 tynn. potaatteja.
1 " 15 " Yhdellä polttim. yht. motori höyrynsahan kanssa.	—	—	—	—	25	—	25	—	Käyt. 76,979 L₯ kotim. viljaa, 783 L₯ potaattijauhoja, 1,781 tynn. potaatteja, 23,838 L₯ ulk. viljaa, siitä 12,286 L₯ maissia.
2 höyryk., 36 hv.	—	—	1	—	66*)	—	67*)	—	Käyt. 11,000 L₯ kotim. ja 28,000 L₯ ulk. viljaa.
3 " 28 "	—	—	—	—	44	—	44	—	Käyt. 97,806 L₯ kotim. viljaa, 5,300 tynn. potaatteja.
3 " 16*) hv.	1	—	—	—	65	—	66	—	Käyt. 60,000 L₯ kotim. viljaa.
1 " 15 hv.	—	—	—	—	12	—	12	—	Käyt. 1,045 tynn. viljaa, 221 tynn. maissia 5,600 m. arv.
19 höyryk., 220 hv.	1	—	2	—	316*)	7	319*)	7	Käyt. 478,390 L₯ kotim. viljaa, 783 L₯ potaattijauh., 11,338 t. potaatteja, 143,291 L₯ ulk. vilj., siitä 14,800 L₯ maissia.

Ryhmä.	Luokka.	Lukumääriä.	Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.				
XI	31			Väki- ja liikeyrityksiä. <i>Kaupungeissa ja kaupungeissa.</i>				
				9 Uudenmaan lääni	nettoa 166,095 667,799 knua tisl. väkijoumia, 3,814 knua polityyriä, 11,869 ₺ lakkaa.			
				16 Turun ja Porin lääni	175,966 777,663 knua tisl. väkijoumia.			
				6 Hämeen lääni	95,425 384,944 " " "			
				12 Wiipurin lääni	152,937 216,790 " " "			
				4 Mikkelin lääni	71,466 148,685 " " "			
				5 Kuopion lääni	88,177 161,600 (?) " " "			
				7 Waasan lääni	51,234 149,370 " " "			
				3 Oulun lääni	13,913 49,061 " " "			
				62		815,213 2,555,912 knua tisl. väkijoumia, 3,814 knua polityyriä, 11,869 ₺ lakkaa.		
"	"			<i>Maaseuduilla.</i>				
				1 Turun ja Porin lääni	nettoa 5,900 25,910 knua tisl. väkijoumia.			
								Hedelmäviinitehtaita. <i>Kaupungeissa ja kaupungeissa.</i>
								1 Uudenmaan lääni . . . . .
				2 Turun ja Porin lääni	109,500 —			
				2 Hämeen lääni	88,328 10,700 knua viiniä, 15,800 knua punssia 7,550 kn. marjanestettä.			
				1 Wiipurin lääni	12,840 1,700 knua viiniä ast., 9,100 pull. viiniä.			
				6		298,668		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoriväestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
2 höyryk., 18 hv.	—	—	2	—	25	3	27	3	Yhd. tehtaan työväen luku kuuluu lakka- ja polityyritehtaiden ilmoituksiin. Käyt. 679,971 knua raaka-ainetta 1,702,681 m. arv.
1 höyryk., 10 hv.	—	—	—	—	43	6	43	6	Käyt. 771,564 knua raaka-ainetta 1,921,157 m. arv.
—	—	—	1	—	12	—	13	—	Käyt. 342,340 knua raaka-ainetta 816,644 m. arv.
—	—	—	—	—	31	—	31	—	Käyt. 185,695 knua raaka-ainetta 451,800 m. arv.
—	—	—	—	—	9	—	9	—	Käyt. 139,777 knua raaka-ainetta 347,305 m. arv.
—	—	—	—	—	22	—	22	—	Käyt. 164,240 knua raaka-ainetta 371,356 m. arv.
—	—	—	—	—	12	1	12	1	Käyt. 134,813 knua raaka-ainetta 364,680 m. arv.
—	—	—	—	—	3	—	3	—	Käyt. 49,061 knua raaka-ainetta 136,370 m. arv.
3 höyryk., 28 hv.	—	—	3	—	157	10	160	10	Käyt. 2,467,461 knua raaka-ainetta 6,111,993 m. arv.
—	—	—	—	—	2	—	2	—	Käyt. 23,966 knua raaka-ainetta 71,900 m. arv.
—	—	—	—	—	3	—	3	—	Käyt. väkiv. ja sokeria 49,000 m. arv., arrakkia 42,000 m. arv.
—	—	—	—	—	8	2	8	2	Käyt. marjoja, hedelmiä, sokeria, väkiviiniä y. m. 54,000 m. arv.; ulk. essensejä, viinejä, hedelmiä y. m. 30,000 m. arv.
—	—	1	—	1	5	3	6	3	—
—	—	—	—	—	1	1	1	1	Käyt. marjoja ja sokeria 3,000 m. arv., 530 knua väkiviiniä 3,180 m. arv.
	1	—	1	—	17	6	18	6	

Ryhmä.	Luokka.	Lokumäärä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.
XI	31	Etikkatehtaita.		
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>		
		2 Uudenmaan lääni . . .	50,875	50,650 knua etikkaa.
	4	Turun ja Porin lääni . .	18,900	48,000 " "
	6		69,775	98,650 knua etikkaa.
"	"	Kivennäisvesitehtaita.		
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>		
		6 Uudenmaan lääni . . .	123,706	1,084,912 pulloa kivennäisvesiä ja virvoitusjuomia.
		4 Turun ja Porin lääni . .	34,884	205,300 pulloa kivennäisvesiä ja virvoitusjuomia.
		6 Hämeen lääni	36,452	225,620 pulloa kivennäisvesiä ja virvoitusjuomia, 600 pull. simaa.
		3 Wiipurin lääni	11,400	81,000 pulloa kivennäisvesiä ja virvoitusjuomia.
		2 Mikkelin lääni	6,700	50,000 pulloa virvoitusjuomia.
		3 Kuopion lääni	16,000	?
		4 Waasan lääni	19,050	146,000 pulloa kivennäisvesiä ja virvoitusjuomia.
		2 Oulun lääni	12,500	65,000 pulloa kivennäisvesiä ja virvoitusjuomia.
	30		260,692	1,857,832 pulloa kivennäisvesiä ja virvoitusjuom., 600 pull. simaa.
		<i>Maaseuduilla.</i>		
	1	Turun ja Porin lääni . .	5,000	30,000 p. selteriä, limonaadia y. m.
"	32	Tupakkatehtaita.		
		<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>		
		10 Uudenmaan lääni . . .	1,637,338	85,887 m.leä sikareja ja paperoseja: 214,225 g piipputupakkaa, 146,915 g nuuskaa.
		7 Turun ja Porin lääni . .	1,792,412	2,840 m.leä sik.; 68,544 m.leä paper. 970,000 g kartuusitup., 34,400 g nuuskaa, 27,500 g rullatupakkaa.
	2	Hämeen lääni	121,458	11,824 m.leä paper.; 1,000 m.leä sik., 48 $\frac{1}{2}$ g piipputupakkaa.

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.	
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.			
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.		
—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	Käyt. 13,782 knua raakaviinettä 35,700 m. arv.
—	—	—	—	—	—	2	4	2	4	Käyt. 7,000 knua raakaviinettä 18,000 m. arv.
—	—	—	—	—	—	6	4	6	4	Käyt. 20,782 knua raakaviinettä 53,700 m. arv.
—	—	—	—	—	—	30	7	30	7	—
1 kaasumotori, 1 hv.	—	—	—	—	—	6	4	6	4	—
—	—	—	—	3	14	5	14	8	8	—
—	—	—	1	1	4	1	5	2	2	—
—	—	—	—	—	2	1	2	1	1	—
—	—	—	—	—	7	4	7	4	4	—
—	—	—	1	—	8	5	9	5	5	—
—	—	—	—	—	5	1	5	1	1	—
—	—	—	2	4	76	28	78	32	32	—
—	—	—	—	—	3	1	3	1	1	—
1 höyryk., 25 hv., 1 kaasumot., 5 hv.	1	7	2	37	79	348	82	392	392	Käyt. tupakkaa 760,000 m. arv.
2 höyryk., 37 hv., 2 kaasumot., 5 hv.	14	22	15	88	69	255	98	365	365	Käyt. tupakkaa 743,856 m. arv.
—	5	15	4	29	8	28	17	72	72	Käyt. kotim. raakat. 17,243 m. arv., tupakkaa 51,000 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumääriä		Valmistetun tavarantoiminnan brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavarantoiminnan paljous ja laji.	
XI	32	4	Wiipurin lääni	456,254	10,997 m:leä sik., 24,260 m:leä paper., 9,700 ₯ tupakkaa.	
		5	Waasan lääni	1,106,015	6,163*) m:leä paper., 3,644*) m:leä sik., 324,110 ₯ ja 890 laat. karttuositup., 172,760 ₯ nuuskaa, 39,134 ₯ rullatupakkaa.	
		1	Oulun lääni	10,000	Sikareja.	
		29		5,123,477	215,159*) m:leä sik. ja paper., 1,518,083 ₯ ja 890 laat. karttuositupakkaa, 354,075 ₯ nuuskaa, 66,634 ₯ rullatupakkaa.	
	<i>Maaseuduilla.</i>					
	2	Wiipurin lääni	16,500	2,900,000 paperosseja.		
	1	Waasan lääni	5,200	250 L₯ rullatupakkaa.		
	3			21,700	2,900 m:leä paper., 5,000 ₯ rullatupakkaa.	
	XII	33	Vaatetus- ja puhdistusteollisuutta.			
			Paitatehtaita.			
<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>						
2			Uudenmaan lääni	23,085	—	
3			Turun ja Porin lääni	190,425	—	
1			Kuopion lääni	1,600	—	
6			215,110			
Räätälin verstaista.						
<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>						
66		Uudenmaan lääni	889,034	—		
70	Turun ja Porin lääni	536,464*)	—			
33	Hämeen lääni	325,344	—			
35	Wiipurin lääni	286,935	—			
13	Mikkelin lääni	51,101	—			
28	Kuopion lääni	137,828	—			

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoiväestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	5	3	29	34	83	115	117	152	Käyt. tupakkaa 110,845 m. arv.
2 höyryk., 26 hv.	9	9	21	39	53	107	83	155	Käyt. tupakkaa 506,469 m. arv.
—	—	—	—	1	—	18	—	19	Käyt. 765 L₯ tupakkaa 8,950 m. arv.
5 höyryk., 88 hv.	34	56	71	228	292	871	397	1,155	Käyt. tupakkaa 2,181,320 m. arv.
—	3	2	—	4	3	10	6	16	Käyt. 400 L₯ tupakkaa 10,600 m. arv.
—	—	—	2	—	1	—	3	—	Käyt. 35 mattoa tupakkaa y. m. ulk. raakat. 3,750 m. arv., 35 knua paloviinaa 100 m. arv.
—	3	2	2	4	4	10	9	16	Käyt. tupakkaa 14,350 m. arv.
—	1	—	1	2	—	20	2	22	—
1 höyryk., 4 hv.	—	14	—	33	2	93	2	140	—
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
1 höyryk., 4 hv.	1	14	1	35	2	115	4	164	—
—	16	—	41	4	272	36	329	40	—
—	5	2	28	21	194	64	227	87	—
—	4	—	15	4	96	13	115	17	—
—	9	—	34	1	118	3	161	4	—
—	2	—	11	3	28	7	41	10	—
—	4	—	25	—	69	2	98	2	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumäärä.		Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.
XII	33	32	Waasan lääni	199,589	—
		15	Oulun lääni	65,112	—
		292		2,491,407*)	
"	"		Hattu- ja lakkitehtaita. <i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>		
		3	Uudenmaan lääni	241,043	50,428 villahattua, 1,250 naistenhattua, 3,515 huopa- ja 330 felbihattua.
		3	Turun ja Porin lääni	91,883	20,000 hattua, 5,045 lakkia.
		1	Hämeen lääni	3,600	1,650 lakkia.
		6	Kuopion lääni	5,105	—
		1	Waasan lääni	5,000	2,000 lakkia.
		1	Oulun lääni	840	194 huopahattua, 135 paria toiveleita.
		15		347,471	
"	"		Turkkurintehtaita. <i>Kaupungeissa.</i>		
		4	Uudenmaan lääni	127,670	—
		5	Turun ja Porin lääni	33,130	—
		3	Hämeen lääni	45,000	—
		2	Wiipurin lääni	13,798	—
		2	Waasan lääni	5,800	—
		1	Oulun lääni	300	—
		17		225,678	
"	"		Hansikkatehtaita y. m. <i>Kaupungeissa.</i>		
		4	Uudenmaan lääni	10,530	—
		1	Turun ja Porin lääni	2,592	—
		5		13,122	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	5	—	26	2	72	20	103	22	—
—	—	—	11	2	30	12	41	14	—
	45	2	191	37	879	157	1,115	196	
2 höyryk., 10 hv.	—	—	4	5	16	45	20	50	—
1 " 4 "	1	—	1	1	17	12	19	13	Käyt. ulkom. raakatavaroita 55,000*) m. arv.
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
—	—	—	—	—	7	—	7	—	—
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	—	—	1	—	2	—	3	—	—
3 höyryk., 14 hv.	1	—	6	6	45	57	52	63	
—	—	—	2	—	17	14	19	14	—
—	—	—	2	—	8	7	10	7	—
—	1	—	—	—	4	2	5	2	—
—	—	—	—	—	4	—	4	—	—
—	—	—	—	—	3	1	3	1	—
—	—	—	1	—	1	—	2	—	—
	1	—	5	—	37	24	43	24	
—	—	—	—	—	6	8	6	8	—
—	—	—	—	—	2	2	2	2	—
—	—	—	—	—	8	10	8	10	—

Ryhmä	Luokka	Lukumääriä	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
XII	33	Sateenvarjotehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	2,600	—
	1	Turun ja Porin lääni	14,515	1,322 sateenvarjoa, 225 päivävarjoa, 690 entoucasia.	
		2		17,115	
	" "	Kravattitehtaita.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Wiipurin lääni	58,000	10,000 tusinaa kravatteja.
	1	Waasan lääni	25,000	Kravatteja ja rosetteja.	
		2		83,000	
" "	Jaikinetehdaita.				
	<i>Kaupungeissa ja kaupaloissa.</i>				
	137	Uudenmaan lääni	395,756	—	
	92	Turun ja Porin lääni	262,750	—	
	52	Hämeen lääni	125,343	—	
	53	Wiipurin lääni	109,635	—	
	15	Mikkelin lääni	21,589	—	
	53	Kuopion lääni	77,835	—	
	53	Waasan lääni	130,624	—	
	25	Oulun lääni	68,047	—	
	480		1,191,579		
" "	34	Tukankäherryslaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		12	Uudenmaan lääni	58,290	—
		6	Turun ja Porin lääni	15,500	—
		4	Hämeen lääni	6,800	—
		3	Wiipurin lääni	10,975	—
		2	Kuopion lääni	3,200	—
		2	Waasan lääni	3,960	—
		2	Oulun lääni	3,500	—
			31		102,225

Käytetyn koneellisen liiketusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
—	1	—	—	2	1	3	2	5	Käyt. silkkiä y. m. ulkom. raakatavaraa 8,425 m. arv.
—	1	—	—	2	3	3	4	5	
—	—	—	—	15	—	5	—	20	Käyt. kotim. raakat. 5,100 m. arv., ulk. sja 37,900 m. arv.
—	—	2	—	10	—	13	—	25	Käyt. ulkom. silkkiä ja vuorikangasta y. m. 13,000 m. arv.
—	—	2	—	25	—	18	—	45	
—	15	—	26	—	327	10	368	10	—
—	15	—	37	—	210	4	262	4	—
—	2	—	14	—	94	—	110	—	—
—	6	—	18	—	95	—	119	—	—
—	2	—	7	—	22	—	31	—	—
—	1	—	21	—	81	—	103	—	—
—	2	—	28	—	94	—	124	—	—
—	4	—	17	—	49	—	70	—	—
—	47	—	168	—	972	14	1,187	14	—
—	—	—	7	—	37	4	44	4	—
—	—	—	1	—	12	—	13	—	—
—	1	—	—	—	5	—	6	—	—
—	2	—	1	—	6	—	9	—	—
—	—	—	—	—	3	—	3	—	—
—	—	—	—	1	3	—	3	1	—
—	—	—	—	—	3	—	3	—	—
—	3	—	9	1	69	4	81	5	—

Ryhmä.	Luokka.	Lukumääriä.	Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.	
XII	35	Kylpylaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		28	Uudenmaan lääni	139,305*)	—
		3	Turun ja Porin lääni	23,828	—
		1	Hämeen lääni	?	—
		5	Wiipurin lääni	48,420	—
		1	Mikkelin lääni	7,000	—
		6	Kuopion lääni	24,340	—
		7	Waasan lääni	19,237	—
		51		262,130	
" "	" "	Pesulaitoksia.			
		<i>Kaupungeissa.</i>			
		1	Uudenmaan lääni	5,000	—
		1	Hämeen lääni	5,000	—
2		10,000			
XIII	36	Kuvaavaa teollisuutta.			
		Kirjapainoja.			
		<i>Kaupungeissa ja kauppalloissa.</i>			
		10	Uudenmaan lääni	991,400	—
		7	Turun ja Porin lääni	238,397	—
		6	Hämeen lääni	156,180	—
		6	Wiipurin lääni	136,824	—
		3	Mikkelin lääni	28,000	—
3	Kuopion lääni	34,525*)	—		
6	Waasan lääni	83,115*)	—		

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö. siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
6 höyryk., 53 hv.	—	—	5	8	21	150	26	158	—
—	1	—	—	—	6	20	7	20	—
—	—	—	—	—	2	8	2	8	—
1 höyryk., 4 hv.; 2 pulsomeeteriä.	—	—	—	—	14	22	14	22	—
—	—	—	—	—	1	6	1	6	—
—	—	—	—	—	4	21	4	21	—
—	—	—	—	—	3	17	3	17	—
7 höyryk., 39 hv.	1	—	5	8	51	244	57	252	
—	—	—	—	—	—	10	—	10	—
—	—	—	—	—	9	—	9	—	—
—	—	—	—	—	9	10	9	10	
6 höyryk., 45 hv.	31	5	71	17	291	62	393	84	Käyt. paperia 168,638 m. arv.; väriä 4,574 m. arv., sekal. ulk. raakatav. 31,000 m. arv.
—	13	—	24	3	90	7	127	10	Käyt. paperia 82,450 m. arv.
—	10	1	22	3	44	6	76	10	Käyt. paperia 37,100 m. arv.
—	5	—	13	—	49	—	67	—	Käyt. paperia 23,153*) m. arv.
—	—	—	8	—	8	—	16	—	Käyt. paperia 11,800 m. arv.
—	2	—	6	1	18	—	26	1	Käyt. paperia 14,889 m. arv.
1 höyryk., 1½ hv.	6	—	18	3	43	9	67	12	Käyt. paperia 34,800 m. arv.

Ryhmä	Luokka	Lukumäärä		Valmistetun tavaran brutto-arvo Suom. markkoissa.	Valmistetun tavaran paljous ja laji.
XIII	36	3	Oulun lääni	44,000	—
		44		1,712,441	
			Kivipainoja.		
			<i>Kaupungeissa ja kauppaloissa.</i>		
"	"	4	Uudenmaan lääni	274,000	—
		3	Turun ja Porin lääni	146,000	—
		7		420,000	
			Puupiirroslaitoksia.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
"	"	1	Uudenmaan lääni	3,000	—
			Valokuvauslaitoksia.		
			<i>Kaupungeissa.</i>		
"	"	4	Uudenmaan lääni	115,224	—
		5	Turun ja Porin lääni	23,670	—
		4	Hämeen lääni	9,600	—
		4	Wiipurin lääni	30,535	—
		1	Kuopion lääni	3,215	—
		3	Waasan lääni	14,450	—
		1	Oulun lääni	1,750	—
		22		198,444	

Käytetyn koneellisen liikutusvoiman määrä.	Työväestö, siihen luettuina mestarit ja konttoori- väestö.								Muistutuksia.
	Alle 15 vuoden.		15 ja 18 vuoden välillä.		Yli 18 vuotta.		Summa.		
	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	Miehiä.	Naisia.	
—	3	—	9	—	7	1	19	1	Käyt. paperia 13,000 m. arv.
7 höyryk., 46½ hv.	70	6	171	27	550	85	791	118	Käyt. paperia 385,832 *) m. arv.
1 höyryk., 5 hv.	2	—	14	18	51	10	67	28	Käyt. kotim. paperia 33,600 m. arv., värejä y. m. 25,600 m. arv.; ulkom. paperia 12,000 m. arv.
1 " 6 "	4	30	10	24	28	10	42	64	Käyt. kotim. paperia 23,500 m. arv., ulkom. smaa 15,000 m. arv., värejä y. m. 10,700 m. arv.
2 höyryk., 11 hv.	6	30	24	42	79	20	109	92	Käyt. kotim. paperia 57,100 m. arv.; ulk. smaa 27,000 m. arv., värejä y. m. ukom. raakatavar. 36,300 m. arv.
—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
—	1	—	1	1	9	16	11	17	—
—	—	1	—	—	6	8	6	9	—
—	—	—	—	—	5	2	5	2	—
—	—	—	—	—	7	4	7	4	—
—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
—	—	—	—	—	4	4	4	4	—
—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
	1	1	1	1	33	36	35	38	

VI. Osoitus vuoden 1888 kuluessa perustetuista teollisuuslaitoksista (paitse myllyjä ja meijereitä), ilmoittaen niiden työväestöluvun ja valm. tav. arvon vuodelta 1889.

Teollisuuslaitoksen laatu.	Uudenmaan läänissä.			Turun ja Porin läänissä.			Hämeen läänissä.			Wiipurin läänissä.			Mikkelin läänissä.			Kuopion läänissä.			Waasan läänissä.			Yhteensä.			
	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	Laitosten luku.	Työntek. luku.	Valm. tav. arvo. Sm:koissa.	
Tiilitehdas	—	—	—	1	15	9,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sementtitehdas	1	80	229,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trikootav. tehdas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Puuhioimo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sahalaitoksia	1	24	98,000	3	79	148,620	6	180	570,039	1	22	?	1	13	20,000	1	27	20,600	2	10	10,625	15	355	867,884	
Puuvillatehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tynnyrintekijäin verst.	—	—	—	1	25	90,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Potaatijauhotehdas	—	—	—	—	—	—	1	6	5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sikuritehdas	1	6	11,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oluttehdas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Painohiivatehdas	1	16	52,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tupakkatehdas	1	37	105,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kirjapaino	—	—	—	1	11	17,520	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	5	163	496,000	6	130	265,140	7	186	575,039	4	156	406,880	3	24	54,400	1	27	20,600	4	60	153,290	30	746	1,971,349	

VII. Teollisuuslaitosten v. 1889 Suomessa käyttämien höyrykoneitten lukumäärä ja niiden hevosvoimainen vahvuus; läänittäin ryhmitettyinä.

	Uudenmaan läänissä.		Turun ja Porin läänissä.		Hämeen läänissä.		Wiipurin läänissä.		Mikkelin läänissä.		Kuopion läänissä.		Waasan läänissä.		Oulun läänissä.		Yhteensä.	
	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.	Lukum.	Hevosvoima vahvuus.
Kaupungeissa ja kauppaloissa . .	66	823	40	511	19	1,012	19	441	6	60	4	45	20	887½	16	332	190	4,111½
Maaseuduilla . . .	39	602½	84	922	103	2,367½	42	848	15	131½	10	226	94	697	32	477½	419	6,272
Yhteensä	105	1,425½	124	1,433	122	3,379½	61	1,289	21	191½	14	271	114	1,584½	48	809½	609	10,383½

VIII. Teollisuuslaitosten v. 1889 Suomessa käyttämien höyrykoneitten lukumäärä ja niiden hevosvoimain vahvuus; ryhmitettyinä eri teollisuuksille.

	Yhteensä.		Muu teollisuus.		Kivijä- ja kivipainoja.		Tupakkatehtaita.		Olut-, portteri- ja väkiviinatetta sekä viinapolttimoita.		Meijereitä.		Sokeritehtaita.		Jauhomyllyjä.		Sahalaitoksia, nikkarin- ja lankarullatehtaita.		Puhdomoita, pahvi- ja paperitehtaita sekä tapettehtaita.		Villa-, pumpuli- ja liinäteollisuuslaitoksia.		Nahkaparkkitoja.		Tuhittukutehtaita.		Porssiini-, fajanssi- ja kaakelitehtaita.		Tiihtehtaita.	
	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.	Lukum.	Hv.
Kaupungeissa ja kauppaloissa . .	2	10	2	12	1	20	9	106	13	1,557	4	32	32	888	13	348	18	231	2	6	38	485	5	88	9	57½	42	271	190	4,111½
Maaseuduilla	9	156	4	82	2	12	1	16	17	984	25	630	145	3,285	45	306	—	—	131	430	28	268½	—	—	—	—	12	102½	419	6,272
Yhteensä	11	166	6	94	3	32	10	122	30	2,541	29	662	177	4,173	58	654	18	231	133	436	66	753½	5	88	9	57½	54	373½	609	10,383½
Vuonna 1888	8	105	6	94	4	47	8	92	26	2,350	27	744	144	3,620	59	636½	18	231	103	346½	56	626½	5	88	8	54½	47	318	519	9,353
„ 1887	8	74	5	88	4	34	7	81	25	2,141	25	566	130	3,241	54	599½	12	141	60	187½	63	725½	5	88	8	49½	45	330	451	8,346
„ 1886	7	67	6	94	3	22	6	75	25	1,453*)	34	603	124	3,135	45	501½	11	132	22	71½	80	891½	5	88	7	41½	44	393	419	7,568

IX. Taulu,

näyttävä ulkomaalaisten ja työntekijäin lukumäärää
maamme kaupungeissa v. 1889.

Teollisuus- tai käsityölaitok- set joissa mai- nitut henkilöt ovat olleet työssä.	Heisingissä.	Turussa.	Tampereella.	Viipurissa.	Oulussa.	Porissa.	Nikolainkaup.	Kuopiossa.	Hämeenlinnassa.	Kokkolassa.	Porvoossa.	Raamalla.	Kotkassa.	Ristinässa.	Mikkelissä.	Pietarsaaressa.	Loviisassa.	Hankoniemessä.	Käisälnessä.	Torniossa.	Yhteensä.	Maaseudulla.	Yhteensä koko maassa.	
Kivenhakkuu- verstaita	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	—	—	39	—	39	
Kalkkiuuneja . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	
Tiilitehdas	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	56	69	
Kaakeli- ja fa- janssitehtaita .	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	58	65	
Sementtitehtaita	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	
Lasitehtaita . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	17	188	205	
Väritehdas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Värjäyslaitos . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Asfalttitehdas . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Kaasutehtaita . .	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Nahkaparkitto . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5	8	
Satulasep. verst.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	
Harjatehtaita . .	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Villakehruulat ja verkatehtaita .	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	11	
Pumpuliteolli- suuslaitoksia . .	—	1	8	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	13	25	
Liinateollisuus- laitos	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Trikootehtaita . .	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	
Kattohuopateht.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Puuhiomoita, sel- luloosa- ja pa- peritehtaita . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	16	
Kirjansitomateht.	3	3	—	—	—	—	5	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	13	
Sahalaitoksia . .	—	—	—	—	2	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	74	93	
Nikkarinverst. . .	23	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	34	7	41	
Lankarullatehd. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Tynnyrint. verst.	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	
Korkkitehtaita . .	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10	
Koppatehdas . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Kautsutehdas . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Ajokalutehdas . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Rakennustöitä . .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Maalareita ja ta- petinpanijoita .	6	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	11	—	11	
Lasimestari	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Kadunlaskijoita .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	50	
Jauhomyllyjä . . .	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	6	
Sokeritehtaita . .	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Leipureita	4	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9	

Teollisuus- tai käsityölaitokset jossa mainitut henkilöt ovat olleet työssä.	Heisingissä.	Turussa.	Tampereella.	Viipurissa.	Oulussa.	Porissa.	Nikolainkaup.	Kuopiossa.	Hämeenlinnassa.	Kokkolassa.	Porvoossa.	Raunalla.	Kotkassa.	Ristiinassa.	Mikkeliissä.	Pietarsaaressa.	Loviisassa.	Hankoniemessä.	Käkisalmissa.	Torniossa.	Yhteensä.	Maaseudulla.	Yhteensä.	Yhteensä koko maassa.
Makkaratehtaita	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	
Meijereitä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	24
Olut- ja porttitehtaita	6	8	1	2	1	1	—	2	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	25	14	39
Viinapolttimoita	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	3	6
Väkiwiinatehtaita	2	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	9	—	9
Viinitehtaita	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Tupakkatehtaita	4	4	—	53	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	69	—	69
Paitatehtaita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Räätälin verst. . . .	6	5	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	14
Turkkurin teht. . . .	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6
Jalkinetehtaita . . .	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
Tukankäherryslaitoksia	11	6	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	19
Pesulaitos	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kirjapainoja	13	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	14
Puupiirroslait. . . .	9	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	15
Valokuvauslait. . . .	4	1	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10
Yhteensä	174	80	24	63	4	18	29	5	1	3	2	1	20	1	2	8	1	34	2	3	475	471	946	

X. Taulu,

osoittava ulkomaalaisten ammattilaisten ja työntekijäin lukumäärää v. 1889, sijoitettuina maamme kihlakuntiin.

Teollisuus tahi käsityölaitos, jossa mainitut henkilöt ovat olleet työssä.	Helsingin kihl.	Raseporin kihl.	Lohtjan kihl.	Pernajan kihl.	Mynämäen kihl.	Vehmaan kihl.	Pikkioen kihl.	Loimijoen kihl.	Halikon kihl.	Maskun kihl.	Uvilan kihl.	Hauhon kihl.	Tammelan kihl.	Hollolan kihl.	Salmen kihl.	Käksälmen kihl.	Rannan kihl.	Lapveden kihl.	Jääskén kihl.	Kymmin kihl.	Äyräpään kihl.	Liperin kihl.	Korsholman kihl.	Kuortaneen kihl.	Lapuan kihl.	Laukaan kihl.	Kemin kihl.	Yhteensä.	
Kalkkiuuneja	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Tiilitehtaita	2	—	29	—	—	—	—	—	20	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	56
Kaakeli- ja fajanssitehtaita	31	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
Lasitehtaita	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	—	80	—	—	—	—	—	38	—	1	24	—	—	—	—	188
Väritehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nahkaparkittoa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	5
Villakehruulaitoksia ja verkateht.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Pumpuliteollisuuslaitoksia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Puuhiomoita, sellulosa- ja paperi- tehtaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	16
Sahalaitoksia	1	—	—	1	—	—	9	—	5	—	9	—	3	2	—	—	—	—	—	—	30	—	1	—	—	—	13	—	74
Huonekalutehtaita	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Lankarullatehtaita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Jauhomyllyjä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Meijereitä	—	—	—	1	—	2	—	1	9	—	—	2	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	24
Olut- ja portteritehtaita	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	14
Viinapolttimoita	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
Yhteensä	37	12	33	3	1	2	12	1	34	4	11	11	61	11	81	3	24	4	1	70	3	2	28	1	4	3	14	—	471

XI. Kertomus

**Suomen teollisuuslaitoksissa v. 1889 tapahtuneista tapaturmista,
joista tietoja on annettu.**

Teollisuuslaitos.	T a p a t u r m a n l a a t u.
Asfalttitehdas	Kaksi pienempää palovammaa.
Parkkimo	Eräs mies taittanut käsivartensa; toinen ruhjonut sormensa.
Sam.	Seitsemän tapaturmaa, joista yhdessä erään työmiehen toinen käsi- varsi meni koneessa poikki kyynärpään alapuolelta. Ei yh- destäkään tapaturmasta ollut kuolema seurauksena.
Verkatehdas	Kolme pienempää tapaturmaa, joista sormen menettäminen pahin.
Pumpuliteollisuuslaitos	Eräs työmies vahingoittanut oikean kätensä, joka joutui hihna- pyörän ja hihnakahvelin väliin; eräs toinen menettänyt yhden sormen leikkauskoneessa; sekä eräs menettänyt kaksi sor- mea kehruukoneessa.
Paperitehdas	Kaksi tapaturmaa: eräs työmies menettänyt henkensä hiekanotossa, joutumalla vierivän hiekan alle; eräs toinen loukannut kätensä, mutta pian parantunut.
Sam.	Neljä tapaturmaa; joista yhdestä oli kuolema seurauksena.
Sam.	Eräs työmies loukannut sirkkelisahassa kätensä, jotta se oli pois- leikattava.
Puuhiomo	Sirkkelisahasta singonneet puunkappaleet loukanneet kahta työ- miestä päähän.
Sellulosatehdas	Yhdeltä jalka nyrjähtänyt.
Kirjansitomatehdas	Eräs työmies osaksi ruhjonut molemmat kätensä valssilaitoksessa.
Sahalaitos	Rimoja poikkisahatessa satutti sahaaja vatsansa rimaan, josta seu- rauksena oli suolitulehdus; mies kuoli 6 päivää sairastettuansa. Eräs henkilö menettänyt sahasa kaksi sormeansa.
Sam.	Luunmurros tukkia maalle nostettaessa, syystä että vetovivun puomi löi taaksepäin.
Sam.	Koneenkäyttäjä menettänyt henkensä siten että hän takertui veto- hihnaan. Eräs mies lautapihassa menettänyt henkensä jou- duttuansa kahden rautatievaunun väliin. Eräs mies kuoli pudottuansa rakennustelineiltä.
Sam.	Eräs mies loukannut käsivartensa raamisahan veivissä.
Sam.	Eräs työmies loukannut yhden sormen hammasvaihdoksessa.
Sam.	Eräs työmies loukannut kätensä hihnalevyssä, jotta hän ei kyen- nyt työhön kolmeen kuukauteen, mutta ei kuitenkaan tule siitä vastaisuudessa kärsimään.
Sam.	Viisi pienempää tapaturmaa vannas- ja katkasu-sahassa.
Sam.	Luun murros.
Sam.	Kaksi vähäpätöisempää tapaturmaa.
Sam.	Kolme pienempää tapaturmaa vannaslaitoksessa; sam. kolme tuk- kia ylösvedettäessä. Niistä ei seuraa haittaa vastaisuus- dessa.
Sam.	Neljä tapaturmaa; niistä yksi vaarallisempaa laatua, jossa yksi mies menetti toisen kätensä sirkkelisahassa.
Sam.	Sahan asettajalta käsi ruhjoutunut raamin veivissä.
Sam.	Kaksi tapaturmaa; kumpaisessakin meni sormi poikki.
Sam.	Kaksi tapaturmaa, joista kuolema seurauksena.

Teollisuuslaitos.	T a p a t u r m a n l a a t u.
Sahalaitos	20 tapaturmaa, joista yhdestä seurasi kuolema.
Nikkarinverstas	Eräs työmies loukannut kolme oikean käden sormea sirkkelisahassa.
Lankarullatehdas	Muutamia pienempiä tapaturmia.
Teurastuslaitos	Lihaa paloittaessa loukkasi eräs mies vasemman kätensä siten, että useita suonia meni poikki ja loukkauksesta on haittaa vastaisuudessakin.

XII. Lyhyt kertomus
Suomen eri teollisuuslaitoksissa v. 1889 löytyvistä apurahastoista y. m.
hyväntekeväisyyslaitoksista.

Teollisuuslaitoksen nimi.	Rahaston eli hyväntekeväisyyslaitoksen nimi.	Rahaston kerätty pääoma.	Työväen luku laitoksissa, jotka ovat	
			a) perustaneet sairaa- ja apurahaston.	b) vakuutaneet työväen tapaturman varalta.
Osakeyhtiö Granit. Kivenhakkimo. Hankoniemi.	Sairas-apurahasto, johon yhtiö antaa apua . .	—	357	—
Arabian Osaketehtas. Helsingin pit.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	—	254	—
Pitkärannan lasitehdas, Salmi.	Vaski- ja tinalaitoksen kanssa yhteinen rahasto, josta on kertomus vuoritilastossa	—	—	—
Rokkalan lasitehdas, P. Johanneksen pitäjässä.	Sairas-apurahasto	—	69	—
Skinnarvikin lasitehdas, Dragsfjerd.	Sam.	—	69	—
Helsingin asfalttitehdas.	Kaikki työmiehet jäsenenä Helsingin yleisessä sairaa- ja hautaus-apurahastossa	—	90	—
Porin tulitikkutehdas.	Apurahasto	850	79	—
Åström veljesten nahkatehdas. Oulu.	Sairas- ja hautaus-apurahasto, johon työmiehet maksavat 50 p. kuukaudessa. Maksuton lääkinhoito. Työmiehet vakuutetut tapaturman varalta kolminkertaisesta vuosipalkastaan	—	394	394
Tampereen verkatehdas.	Sairas-apurahasto perustettu osaksi yhtiön antamilla varoilla, osaksi työväen suorittamilla kuukausmaksuilla. Sairas-apua noin $\frac{2}{3}$ osaa viikkopalkasta; hautaus-apua ja apua työhönkykenemättömille leskille ja kuolleiden työmiesten lapsille. Yhtiö antaa maksuttomasti lääkinapua ja lääkkeitä. Kaikki työmiehet vakuutetut tapaturman varalta	24,723	187	187
Littoisten verkatehdas.	Sairas-apurahasto — 6,328 Mk.; vanhusrahasto 11,037 Mk.	17,365	193	—
Koskisten villakehruulaitos.	Sairas-apurahasto	—	—	—
Finlayson & Kumpp. Pumpuliteoll. Tampere.	Sairas- ja apurahasto	96,496	1,909	—
Forssan Osakeyhtiön pumpuliteoll. laitos. Tam-mela.	Sairas- ja apurahasto. Yhtiö antaa maksuttomasti lääkkeitä ja lääkinhoidon; sairashuone 12 vuoteella	124,210	1,225	—
Vaasan Pumpuliteoll. laitos.	Sairas-apurahasto. Yhtiö antaa maksuttomasti lääkinapua ja lääkkeitä. Sairashuone neljällä vuoteella	1,200	—	—
Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Osakeyhtiö.	Sairas-apurahasto, yhteinen pellavankehruulaitokselle ja puuhiomolle	83,000	1,199	—

Teollisuuslaitoksen nimi.	Rahaston eli hyväntekeväisyyslaitoksen nimi.	Rahaston kerätty pääoma.	Työväen luku laitoksissa, jotka ovat	
			a) perustaneet sairas- ja apurahaston.	b) rakentaneet työväestön sairas- ja apurahaston varalta.
Johan Dahlberg & Kumpp. trikootehdas. Turku.	Sairas-apurahasto, josta työmiehet sairauden kohdatessa saavat 3 à 6 Mk. viikossa 25 à 50 pennin kuukausmaksusta. Sitäpaitsi maksuton lääkärihoito ja lääkkeet . . .	—	114	114
Nokian Osakeyhtiön tehtaot Pirkkala.	Sairas-apurahasto — 3,937 mk.; apurahasto — 10,426 mk.; vanhusrahasto 7,035 mk. Säästöpankki. Työväki vakuutettu tapaturman varalta „Patriassa“	21,397	198	198
Mäntän paperitehdas. Keuru.	Sairas- ja köyhäinrahasto; Koulurahasto; Aleksanterinrahasto; kansakoulurakennusrahasto. Työväki vakuutettu, 1,000 markasta kukin	—	141	141
Kymin paperitehdas. Valkeala.	Sairas- ja apurahasto	22,346	429	—
J. C. Frenckell & Pöjan paperitehdas. Tampere.	Sairas- ja apurahasto, johon työväki maksaa 2% palkastansa	15,000	284	—
Kannuskosken puuhiomo. Valkeala.	Sairas-apurahasto, koulu, lainakirjasto	—	36	—
Kyrönkosken paperitehdas. Hämeenkyrö.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	3,500	144	—
Lohikosken paperitehdas. Jyväskylä.	Apu- ja eläkerahasto. Lääkäriavun kustantaa tehdas. Jokaiselle lapselle talletetaan säästöpankkikirjalle 5 mk. vuosittain 10:nä vuotena	700	61	—
Weilin & Göös kirjansitomato ja kirjapaino. Jyväskylän höyrysaha.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	2,300	130	—
Kotkan höyrysaha.	Sairas- ja eläkerahasto, johon omistaja on lahjoittanut pohjarahaksi 10,000 mk.	10,000	70	—
Hietasen höyrysaha. Kotka.	Sairas-apurahasto, johon työväki maksaa 2% palkastansa; sairauden tai tapaturman satuessa kustantaa rahasto lääkäriavunsekä lääkkeet	—	77	—
Porvoon höyrysaha.	Sairas-apurahasto, johon työväki suorittaa 1% palkastansa; vajuus rahastossa, joka vuosittain nousee 600 à 1,000 m:kaan suoritetaan liikkeen varoista	—	220	—
Reposaaren Höyrysahaos-yht. Pori.	Sairas-apurahasto. Työväki vakuutettu tapaturman varalta	—	119	119
W. Rosenlev & Kumpp:n höyrysahat. Pori.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	7,657	336	—
	„Vanhan“ sahan sairas-apurahasto 3,100 mk.; „Seikku“ sahan sam. 3,400 mk.; C. W. Rosenlevin rahasto 16,000 mk.; R. Rosengrenin sam. 4,000 mk. Koko työväestö isännistön kustannuksella vakuutettu tapaturman varalta 1½ palkastansa	26,500	557	557

Teollisuuslaitoksen nimi.	Rahaston eli hyväntekeväisyyslaitoksen nimi.	Rahaston kerätty pääoma.	Työväen luku laitoksissa, jotka ovat.		
			a) perustaneet sairas- ja apurahaston.	b) vakantaneet työväen tapaturman varalta.	
Auran sokeritehdas-yhtiö. Turku.	Sairas- ja apurahasto	27,987	94	—	
Osakeyhtiön P. Sinebrychoffin tehtaas. Helsinki.	Apurahasto. Sairashuone työmiehiä varten .	20,000	252	—	
Ph. U. Strengberg & Kumpp. tupakkatehdas. Pietarsaari.	Työmiehille kustantaa yhtiö lääkärinapua ja lääkkeitä	—	—	—	
Tollander & Klärich. Tupakkatehdas. Helsinki.	Apurahasto	—	76	—	
H. Borgström nuor. tupakkatehdas. Helsinki.	Sairas- ja hautaus-apurahasto; erityinen apurahasto; ruoankeittolaitos (päivällistä 25 p. hengeltä); nuoremmille naistyöntekijöille annetaan kerran viikossa opetusta neulomisessa	—	266	—	
P. C. Rettig & Kumpp. tupakkatehdas. Turku.	Sairas- ja hautaus-apurahasto	—	308	—	
G. Sundmanin kivipaino. Helsinki.	Työväki saapi sairauden kohdatessa lääkärinhoidon maksuttomasti sekä on työnantajan kustannuksella vakuutettu tapaturman varalta 30,000 mk:asta	—	—	25	
Värjäyslaitos.	Työväki vakuutettu 12,000 mk:asta	—	—	14	
Väritehdas.	Sam. Sam.	—	—	6	
Teknilliskemiallinen tehdas.	Sam. Sam.	—	—	9	
Kaksi paperitehdasta ja puuhiomoa.	Sam. Sam.	—	—	60	
Kirjansitomo.	Sam. Sam.	—	—	8	
Neljä sahalaitosta.	Sam. Sam.	—	—	149	
Höyrynikkaritehdas.	Sam. Sam.	—	—	30	
Lankarullatehdas.	Sam. Sam.	—	—	130	
Korkkitehdas.	Sam. Sam. 128,000 mk:asta	—	—	56	
Jauhomylly.	Sam. Sam.	—	—	5	
Sikuritehdas.	Sam. Sam. kaksinkertaisesta palkastansa	—	—	21	
Kaksi Olutpanimoa.	Työväki vakuutettu tapaturman varalta . . .	—	—	20	
Viinapolttimo.	Sam. Sam.	—	—	23	
Väki viiniatehdas.	Sam. Sam.	—	—	9	
Kirjapaino.	Sam. Sam. 500 mk:asta kukin	—	—	21	
	Yhteensä	—	9,937	2,182	

VII. [A.] Säästöpankkein tilasto.

- [1.] Säästöpankit Suomessa vuosina 1870—1872. Helsingissä 1874.
2. Katsaus Suomen säästöpankkeihin, niiden kehitykseen ja tilaan vuosina 1853—1885. Helsingissä 1887—1888.

VII. B. Postisäästöpankin hallituksen kertomus vuodelta 1887. Helsingissä 1888.

2. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1889.
3. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1890.
4. Sama sama vuodelta 1890. Helsingissä 1891.

VIII. Sokeain, Kuuromykkäin ja mielivikaisten tilasto.

- [1.] Tilastollisia tauluja Suomen sokioista vuonna 1873. Helsingissä 1877.
2. Heikkojärkisiä lapsia koulu-iässä, asiantilan mukaan Maaliskuulla 1883. Helsingissä 1885.

IX. Alkeisopistojen tilasto.

- [1.] Tilastollinen osoitus Suomen alkeisopistojen tilasta ja vaikutuksesta lukuvuonna 1884—1885. Helsingissä 1886.
[2.] Sama sama lukuvuonna 1885—1886. Helsingissä 1887.
[3.] Sama sama lukuvuonna 1886—1887. Helsingissä 1888.
[4.] Kertomus Suomenmaan alkeisoppilaitoksien tilasta ja toiminnasta lukuvuosina 1884—1887. Helsingissä 1888.
[5.] Tilastollinen osoitus Suomen alkeisopistojen tilasta ja vaikutuksesta lukuvuonna 1887—1888. Helsingissä 1889.
[6.] Sama sama lukuvuonna 1888—1889. Helsingissä 1890.
[7.] Sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.

X. Kansanopetuksen tilasto.

- [Uusi jakso. 1.] 9. Kansakoulut Suomessa lukuvuonna 1883—1884. Helsingissä 1885.
[" " 2.] 10. Tilastollinen katsaus Suomen kansakoululaitokseen lukuvuonna 1884—1885. Helsingissä 1886.
[" " 3.] 11. Sama sama lukuvuonna 1885—1886. Helsingissä 1887.
[" " 4.] 12. Tilastollinen katsaus lastenopetukseen Suomen evankelis-lutherilaisissa seurakunnissa vuonna 1886. Helsingissä 1888.
[" " 5.] 13. Tilastollinen katsaus Suomen kansakoululaitokseen lukuvuonna 1886—1887. Helsingissä 1889.
[" " 6.] 14. Sama sama lukuvuonna 1887—1888. Helsingissä 1889.
[" " 8.] 16. Sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.

XII. Vankeinhoito.

- [Uusi jakso. 1.] 3. Vankeinhoitohallituksen kertomus vuodelta 1884. Helsingissä 1886.
[" " 2.] 4. Sama sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.
[" " 3.] 5. Sama sama sama lukuvuonna 1889—1890. Helsingissä 1891.
[" " 4.] 6. Sama sama hoitohallituksen kertomus vuodelta 1884. Helsingissä 1886.
[" " 5.] 7. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
[" " 6.] 8. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XIII. Postitilasto.

- Uusi jakso. 3. Postihallituksen kertomus vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
" " 4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
" " 5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XIV. Maanmittaus ja Vakauslaitos.

- [1.] Maanmittaus-ylihallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
3. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1889.
4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1890.
5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XV. Luotsi- ja Majakkalaitos.

- Uusi jakso. 1. Luotsi- ja Majakkalaitoksen Ylihallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
" " 2. Sama sama vuodelta 1886. Helsingissä 1888.
" " 3. Sama sama vuodelta 1887. Helsingissä 1888.
" " 4. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1889.
" " 5. Sama sama vuodelta 1889. Helsingissä 1891.

XVII. Kruununmetsät.

- Uusi jakso. 1. Metsänhoitohallituksen kertomus vuodelta 1885. Helsingissä 1887.
" " 2. Sama sama vuodelta 1888. Helsingissä 1891.

VXIII. Teollisuustilasto.

1. 1884. Edellinen osa. Vuoriviljelys, geologinen tutkimus ja malmien etsintä, rahapaja ja kontrollilaitos, konepajat ja valimot y. m. Helsingissä 1886.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja käsityölaitoksia. Ensimmäinen viikko. Helsingissä 1886.
Toinen viikko. Helsingissä 1887.
2. 1885. Edellinen osa Vuoriviljelys, y. m. Helsingissä 1887.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1887.
3. 1886. Edellinen osa. Vuoriviljelys, y. m. Helsingissä 1888.
Jälkimmäinen osa Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1888.
4. 1887. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1889.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1889.
5. 1888. Edellinen osa. Vuoriviljelys y. m. Helsingissä 1891.
Jälkimmäinen osa. Tehtaita ja Käsityölaitoksia. Helsingissä 1891.

XIX. Tie- ja Vesirakennukset. Tie- ja Vesirakennusten Ylihallituksen kertomus sen johtaessa tehdyistä töistä vuonna 1889 Helsingissä 1890.

XX. Rautatie-tilasto.

- [Uusi jakso. 2.] 16. Rautatie-hallituksen kertomus vuodelta 1886. Helsingissä 1887—88.
[" " 5.] 19. Sama sama vuodelta 1889 ynnä lisäviikko. Helsingissä 1890.

XXI. Köyhäinhuolto-tilasto. Köyhäinhuolto Suomessa vv. 1881, 1883, 1885 ja 1887. Helsingissä 1891.

Kaikki edelläseisovat vihot ovat päällekirjoituksella

Bidrag till Finlands Officiela Statistik

ulostulleet myöskin ruotsiksi, sekä sen lisäksi:

Sarjaa 1: 1. Finlands sjöfart och handel 1856—1865. Häfverna 1—2. Helsingfors 1866.

" V. Temperaturförhållanden i Finland åren 1846—1865. Första häftet. Helsingfors 1869.

" XI. Medicinalverket.

- Ny följd. 1. Medicinalstyrelsens berättelse för år 1884. Helsingfors 1886
" " 2. D:o d:o för år 1885. Helsingfors 1887.
" " 3. D:o d:o för år 1886. Helsingfors 1888.
" " 4. D:o d:o för år 1887. Helsingfors 1889.
" " 5. D:o d:o för år 1888. Helsingfors 1890.

" XIII. Poststatistik. Ny följd. 1. Poststyrelsens berättelse för år 1885. Helsingfors 1887.

" " 2. D:o d:o för år 1886. Helsingfors 1888.

" XIV. Landtmäteriet och Justeringsverket.

2. Öfverstyrelsens för landtmäteriet berättelse för år 1886. Helsingfors 1889.

" XIX. Väg- och vattenbyggnaderna.

[1.] Berättelse om de under Ingeniörkorpens ledning verkställda arbeten år 1885. Helsingfors 1886.

[2.] D:o d:o år 1886. Helsingfors 1887.

[3.] D:o d:o år 1887. Helsingfors 1888.

[4.] D:o d:o år 1888 Helsingfors 1890.

" XX. Jernvägsstatistik.

[Ny följd 1.] 15. Jernvägsstyrelsens i Finland berättelse för år 1885. Helsingfors 1886.

[" " 3] 17. D:o d:o för år 1887. Helsingfors 1888.

[" " 4.] 18. D:o d:o för år 1888. Helsingfors 1889.